Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 84. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ЧЕТВЕР, 6-го ТРАВНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. THURSDAY, MAY 6, 1982 No. 84. VOL. LXXXIX.

ВІДБУДУТЬСЯ ЮВІЛЕЙНІ СВЯТКУВАННЯ ПЕРВОІЄРАРХА УАПЦ

Савт Бавнд Брук, Н.Дж. — Тут у суботу й неділю, 15 і 16-го травня, відбудуться заходом Ювілейного комітету Української Православної Церкви в ЗСА урочисті святкування — ювілейні торжества на прославу 40-літньої архиєрейської хіротонії і 84-річчя народження Блаженнішого Владики Митрополита Мстислава, первоієрарха Української Православної Церкви в ЗСА та діяспорі.

Концерт тут, у Домі Української Культури, розпічнеться в суботу, о годині 7-ій вечора з виконавцями — видатними солістами оперовими співаками Ренатою Бабак і Андрієм Добрянським, та піяністом-віртуозом Томою Гриньковим. Бере участь у концерті відомий в Америці та Европі зі своїх успішних виступів чоловічий хор „Прометей" з Філядельфії під диригуванням Михайла Дляболи.

В неділю буде Архиєрейська Свята Літургія, яку відслужить Блаженніший Митрополит Мстислав у сослуженні Духовенства о годині 9:30 ранку. Зустрінуть Владику-ювілята півгодини перед Літургією, о 9-ій год. ранку.

Бенкет в Домі Української Культури розпічнеться о годині 1-ій по полудні з виступами і привітами для ювілята.

Квитки вступу на концерт у ціні 15 дол., 12 дол. і 7:50 дол., як і квитки на Бенкет у ціні 25 дол. від особи, слід замовляти якнайскорше в канцелярії Консисторії УАПЦ — P.O. Box 495, S. Bound Brook, N.J. 08880, числа телефону: (201) 356-0090 і 356-0659.

Привіти для ювілята Консисторія просить надсилати також на її адресу.

КУППО відбула наради

Ню Йорк, Н. Й. (КУППО). — На своєму засіданні тут в суботу 17-го квітня ц.р., Президія Конференції Українських Політичних Партій і Організацій (КУППО) на цьогорічну каденцію, в складі: А.Камінський голова (ОУНз), Л. Філь, секретар (ОУН), Р. Барановський (УНДО), М. Воскобійник (УРДП) і О. Германюк (СЗСУ), обговорила ряд актуальних питань української внутрішньої і зовнішньої політики та прийняла „Заяву КУППО до становища в Україні і сумежних країнах, у зв'язку з останніми подіями в Польщі".

Одночасно Президія намітила загальні напрямні і плян своєї дальшої діяльности, яку вона буде продовжувати згідно з постановами і уточненнями КУППО з 17-го листопада 1979 року, в яких сказано, що КУППО „скликається коночасно Президією в разі потреби і вона являється форумом для виміни думок інформацій та узгіднювань спільних виступів політичних середовищ в основних питаннях української зовнішньої і внутрішньої політики" та що завданням Президії є притягати до участи в нарадах КУППО якнайширший український, самостійницький політикум.

Появилася книга Йосипа Гірняка

Ню Йорк, Н. Й. — Цього року, тут із Видавництва „Сучасність" і „Бібліотеки Прологу" і „Сучасности" ч. 152, появилася 485-сторінкова книга в твердій обкладинці визначного актора, режисера педагога і мистецького керівника ряду українських театрів Йосипа Гірняка п.з. „Спомини". Упорядник цього твору — Богдан Бойчук, мистецький редактор — Орест Слупчинський, пересвітлюванням фотографій, які виповнюють 52 сторінки книжки, займався Володимир Грицин. Книгу відкриває і закриває цікавий фотомонтаж, що віддзеркалює фрагменти із життєвої дороги та театральної творчости Й. Гірняка.

У книзі, що її автор присвятив Лесеві Курбасеві — визначному організаторові українських театрів і режисерові — доля якого сплелася спільно з працею Й. Гірняка в театрі „Березіль", автор шляхом споминів веде читача від свого раннього дитинства аж до виїзду на еміграцію. Цей твір Й. Гірняка являється не лише автобіографією автора, але взагалі історією українського театру, історією „Березоля", біографією акторів української сцени, — це розповідь очевидця про частини великої і цікавої доби, що охоплює події і культурне життя України.

Б.Бойчук, у „Слові від упорядника", пише, що — „композиційно ця книга становить перший том двотомника, другим томом якого є видана 1975 року книжка „Театр-Студія Йосипа Гірняка і Олімпії Добровольської".

Книгу цю в ціні 25 американських долярів можна набути в українських книгарнях та у В-ві „Сучасність". Замовлення можна надсилати до Н. Ільницької на адресу: 254 West 31 St., 15 th Fl. New York, N.Y. 10001.

Москва затурбована рільничим марнотратством

Москва. — Совєтський Союз, який мав три погані врожаї за порядком, видав суворі розпорядження проти господарсько-рільничого марнотратства, побоюючись евентуального браку певного роду кормів для худоби у зиму.

Агентство ТАСС подало, що совєтський уряд та КПСС видали декрет, в якому закликають до поліпшення постачання, вдержування рільничих машин та доставн збіжжя до шпихлірів.

Досі Кремль ще не проголосив висліду врожаю 1981 року, але, після здогадів західніх спеціялістів, цей врожай не приніс більше ніж 170 мільйонів метричних тонн, а може навіть тільки 150 мільйонів тонн, тоді як плян передбачував 240 мільйонів тонн.

Офіційна совєтська преса подала також, що у багатьох областях СССР відчувається брак корму для домашніх тварин. Совєтський уряд особливо турбується за худобу, надбання якої взяло понад 10 років, і існує побоювання, що брак корму під час зими може спричинити загибель домашніх тварин.

Совєтські офіційні чинники твердять, що поганий врожай був спричинений великою посухою, що була в різних республіках. Продукція цукрового буряка, соняшника і городовини особливо не дописала в 1981 році.

Одначе, агентство Ройтерса подає, що на думку західніх рільничих спеціялістів, урожай в 1981 році випав дуже бідно не тільки через посуху, але передусім також був спричинений поганою організацією та великим марнотратством у радгоспах і колгоспах по цілому Совєтському Союзі.

Папа закликає Аргентину і Британію до замирення

Рим, Італія. — Папа Іван Павло II звернувся із закликом до урядів Великої Британії і Аргентини, щоб вони припинили військову активність в районі південного Пацифіку і намагалися в мирний спосіб полагодити спір за Фальклендські острови. Ватиканські джерела при тому подали до відома, що Папа застановляється навіть над відкладенням запляновані раніше візити до Англії, щоб таким чином не вмішати Ватикан до існуючого конфлікту і можливого закиду аргентинців про односторонність Апостольської Столиці.

Подорож Папи, як відомо, мала розпочатися 28-го травня ц.р., але якщо до цього часу не буде полагоджений конфлікт між Англією і Аргентиною, вона прав допадібно не відбудеться. Ця подорож і так була сумнівною коли стало відомо, що аргентинські війська зайняли Фальклендські острови 2-го квітня. Візита Папи до Великої Британії була подумана Ватиканом як крок до християнського замирення і „загоєння старих ран", посталих в 1534 році на родинному тлі коли король Генрі VIII самовільно анулював заборону Ватикану про розвід, щоб таким чином уможливити собі шлюб з Анною Болин, розвівшись перед тим зі своєю законною дружиною проти волі церковних чинників і самого Папи.

Політичні і церковні спостерігачі звертають увагу, що Папа Іван Павло II взагалі дуже часто виступає публічно в обороні миру і розброєння, головно припинення нищівної нуклеарної зброї і заборони її вжитку. Папа, промовляючи до 60,000 вірних зібраних на площі св. Петра в Римі, закликав християн до молитов за мир, а Британію і Аргентину заохочував до шукання розв'язки мирним способом, навіть тоді, як ситуація виглядає їм безнадійною.

Марксисти критикують нового президента Ель Сальвадору

Сан Сальвадор, Ель Сальвадор. — Командування марксистських партизанів підтримуваних комуністичною Кубою і Совєтським Союзом у боротьбі проти легального уряду в цій країні, розпочали критику недавно заінстальованого нового незалежного президента Альваро Альфредо Маґані, кажучи, що новий уряд не принесе жадних змін і не внесе нового елементу у переговори. Контрольоване марксистами радіо передало з цього приводу спеціяльну програму, у якій говориться, що „вибір і заприсяження нового президента й уряду в Ель Сальвадорі зроблено з метою ввести в блуд публічну опінію, бо фактично структура і політичні напрямні залишаються ті самі".

У радіопередачі сказано, що марксистські партизани продовжуватимуть боротьбу з метою повалити теперішній уряд, підтримуваний „американськими імперіялістами" і існуючу в країні систему.

Також праві екстремістичні партії незадоволені новим президентом, хоч фактично вони не мали ще нагоди запізнатися з його політичним напрямком і його тактикою ведення держави, яка знаходиться у громадянській війні. Праві кажуть, що армія стосувала великий тиск на лідерів політичних партій, щоб вони погодились на Маґаню, щоб тим самим запевнити собі американську військову й економічну допомогу в майбутньому. Деякі сенатори і конгресмени ЗСА, — кажуть скрайньо-праві сальвадорці, — погрожували навіть припиненням 165-мільйонової допомоги для Ель Сальвадору, якщо політичні партії допустять до влади лідера консервативного напрямку.

Вміжчасі президент Маґана розпочав нормальну працю на новому пості: відбуває пресові конференції, зустрічається з дипломатами закордонних країн і займається підбором якнайкращих співробітників до свого кабінету. Не зважаючи на переміни, які попередили нормальні і відносно спокійні демократичні вибори, партизани ведуть у багатьох частинах країни відкриту боротьбу проти регулярних армійських частин. У трирічній громадянській війні досі загинуло 32,000 осіб, військових і цивільного населення, проти якого дуже часто скерований терор партизан.

Сусіди Ель Сальвадору, зокрема антикомуністичні держави і ЗСА, роблять заходи, щоб припинити доставу зброї і військового матеріялу морським шляхом, але Москва доставляє зброю партизанам літаками. Політичні кола думають, що тільки рішучі протизаходи, військові, політичні і економічні, зможуть зламати хребет марксистським партизанам.

Ізраїль відкидає резолюцію щодо поселень

Єрусалим, Ізраїль. — Ізраїльський кабінет відкинув резолюцію, яка мала б заборонити майбутні нищення нових жидівських поселень на західньому побережжі ріки Йордану ізраїльським урядом.

Ініціятива такої заборони вийшла від Зевулюн Гаммера, міністра виховання, з рамені Національної релігійної партії, після евакуації і знищення містечка Яміт на Синайському півострові.

Тимчасом на окупованому західньому побережжі ріки Йордан майже всі посадники арабських міст загрозили, що вони припинять всі міські службові функції, якщо міністер оборони Аріель Шарон не відкличе суспендування чотирьох арабських посадників. Згадані посадники домагалися відкликання губ. Менахема Мілсона та знесення „колективного покарання" населення в деяких містах. Згаданим чотирьом посадникам закидували, що вони були у зв'язку з Палестинською Визвольною Організацією, яка веде терористичну акцію проти ізраїльських окупаційних властей.

ВИСТАВКА В НЮ БРАНЗВИКУ

Ню Бранзвик, Н. Дж. — 4-ий Відділ Союзу Українок Америки влаштовує показ української вишивки в сучасній моді, проєкт і виконання Марії Струмінської з Монтреалю, Канада.

Показ відбудеться у неділю, 23-го травня ц.р., в 12-ій год. вполудне тут у залі церкви Різдва Пречистої Діви Марії, при 86 Лівінгстон авеню. Гарячий обід включений в ціну квитка — шість долярів від дорослої особи.

Зголошуватися слід до 14-го травня до голови Відділу Наді Нинки, а після 5-ої год. вечора телефонувати — (201) 297-7053.

В ПОЛЬЩІ ЗНОВУ ВІДНОВЛЕНО ПОЛІЦІЙНУ ГОДИНУ

Варшава, Польща. — Після великих заворушень і неспокоїв, що відбулися в понеділок, 3-го травня, по всіх майже більших містах Польщі, а особливо в столиці, комуністичний уряд, що одноразово є і військовим урядом відколи введено в країні воєнний стан, негайно відновив поліційну годину, втинаючи телефонні сполучення і вводячи різні інші драстичні обмеження і так невеликих тут громадянських прав.

Військова Рада національного спасіння під керівництвом Войцеха Ярузельського, що складається з 21-го члена і яка постала відразу після введення воєнного стану в Польщі у грудні минулого року, відбула надзвичайне засідання. Після засідання появилося лише коротке комюніке про те, що тут було „обговорено ситуацію і прийнято постанови, продиктовані станом в країні, що витворився".

Як відомо, в самій Варшаві справжня боротьба поміж прихильниками вільної профспілки і озброєними поліційними відділами тривала понад повних шість годин у понеділок, але і в інших дев'яти містах тої ж відбулися серйозні сутички поміж демонстрантами і владою. Заворушення були в Ґданську і Щеціні, Бидгощі, Торуні, Люблині, Лодзі та Кракові.

Преса начебто притихла після цих заворушень, хоча є відомості зі Щеціну, що тут продовжувалася конфронтація з поліцією ще й у вівторок, 4-го травня. Чи були або є неспокої в інших містах, — на Заході не певні, бо телефонічний зв'язок з містами, як згадано, перерваний.

У світі

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР МАРҐАРЕТА ТАЧЕР, порозумівшись з міністерством оборони, наказала тимчасово реквірувати, мабуть, найбільш люксусовий 67,107-тонновий корабель „Квін Елизабет-2" і долучити його до британської фльоти, яка бере участь в операціях за привернення під британську контролю Фальклендських островів. Речник міністерства оборони заявив, що уряд використовуватиме цей „плаваючий готель" для перекидування більшої кількости війська в район південного Атлантику. Першою такою одиницею, яка буде перевезена цим лайнером буде п'ята бриґада піхоти в числі 3,000 осіб. Перевіз більшої частини війська в район Фальклендських островів вказує на рішучість уряду Великої Британії віднискати ці острови вже в найближчому майбутньому, — кажуть політичні спостерігачі.

БРИТАНСЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ Френсис Пим, закінчивши переговори з речниками американського уряду і генеральним секретарем Об'єднаних Націй Гавіє Перезом де Куеяром, відлетів до Лондону. Перед своїм відлетом Пим зустрівся коротко з кореспондентами і заявив, що все тепер залежить від уряду Аргентини, бо тільки він може зробит потягнення, яке закінчить воєнні дії в районі Фальклендських островів. Пим кількаразово покликався на пропозицію Перу, яка евентуально була б сприємливою для Англії. Перуанський плян передбачав негайне припинення воєнних дій і започаткування переговорів між обидвома сторонами. Подробиць цієї пропозиції однак не подано до відома, хоч їх отримали зацікавлені сторони. Дипломати в Буенос Айресі кажуть, що найбільшою перешкодою для полагодження цього конфлікту є впертість Аргентини, яка не хоче відмовитись від суверенітету над Фальклендськими островами. Державний секретар ЗСА Александер Гейґ зустрінеться також з міністром закордонних справ Еспанії Хозе Перезом Льоркою, бо Еспанія також виявила бажання посередничати у конфлікті.

ПРЕСОВІ АҐЕНТСТВА ПОВІДОМИЛИ, ЩО У багатьох провінціях Китайської Народної Республіки відчувається велика недостача харчів і населення голодує. Довідавшись про такий стан президент Роналд Реґен запропонував надати Китаєві статус приязної країни, на підставі якого він міг би отримувати велику кількість харчових продуктів в ЗСА по знижених цінах, або скористатися з безплатної харчової допомоги Америки, призначеної для недорозвинених чи економічно бідних країн. Пропозиція Реґена натрапила однак на спротив консервативних законодавців, які кажуть, що пекінський комуністичний уряд все ще веде ідеологічну боротьбу проти демократичних держав. Заступник державного секретаря для справ Азії Томас Шусмит заявив на переслуханні сенатської сільськогосподарської комісії, що у подібній ситуації є також Совєтський Союз, який хоч не отримав статусу упривілейованої держави в торговельних справах, але користає зі знижених цін на американську пшеницю й інші продукти. Ще донедавна Америка продавала для СССР пшеницю в ціні по 37 центів за бушель, тоді коли громадяни ЗСА платять куди більшу ціну за цей продукт.

АНТИКОМУНІСТИЧНІ ПОВСТАНЦІ У ЛЯОСІ підклали бомбу під будинок совєтського культурного центру у Вієнтіяне і значно пошкодили триповерхову будову. Після експлозії уряд наказав військовим частинам перейняти охорону всіх совєтських влаштувань, посольства і культурних центрів, які, на думку антикомуністів, є шпигунськими гніздами і поширюванням комуністичних ідей не тільки в Ляосі, але також у сусідніх країнах. Після збомблення совєти наказали замкнути „на три замки" культурний центр, побоюючись мабуть чергових атак. Ляоський просовєтський і прокомуністичний уряд має тепер чимало труднощі всередині країни, бо антикомуністичні сили значно зросли в останньому часі.

ПРЕСОВЕ АҐЕНТСТВО АСОШІЙТЕД ПРЕС поінформувало, що уряд Совєтського Союзу підтвердив раніші поголоски про прибуття до СССР 7,000 в'єтнамців, які, мовляв, працюватимуть у совєтській індустрії, сільському господарстві, копальнях тощо. Велику частину цих робітників поселено в індустріяльних центрах Сибіру. Однак совєтська газета „Ізвєстія", орган Верховної Ради СССР заявляє, що молоді в'єтнамці вже від 17 до 35 років перебуватимуть в СССР тільки один рік, щоб „набрати практики" в індустрії і перейти вишкіл в багатьох галузях господарського життя тому, що у В'єтнамі дуже відчувається брак фахових робітників. Газета при тому відмічує, що робітники отримуватимуть нормальну платню, робочий одяг, помешкання, медичну опіку, переходитимуть курси російської мови й інші вигагороди, якими користуються совєтські робітники. „Ізвєстія", очевидно, засудила ті західні газети, які „фальшиво інформують суспільство про „сотні тисяч в'єтнамської молоді" перевишколюваної совєтами для підривних цілей в Азії та опрокинула закиди, що в'єтнамці фактично сплачують воєнний борг совєтам.

АРҐЕНТИНА ПОВЕЛА ГОСТРУ КОНТРАТАКУ

Буенос Айрес, Арґентина. — Речники аргентинського уряду заявили, що 680 моряків із затопленого кружляка „Ґенерал Бельґрано" були врятовані з допомогою інших кораблів і рятункових човнів, які продовжують розшуки за 362 моряками, яких покищо не вдалося віднайти і тому треба припускати, що велика принаймні частина з них затонули у розбурханих хвилях південного Атлантику.

Тоді коли частина кораблів займалася рятунковою акцією, інші морські одиниці і летунство шукали можливости відплати за сторпедування другого з черги по величині аргентинського корабля. Аргентинські летуни звели повітряний бій з британськими джетовими літаками, збиваючи один з них. Пізніше стало відомо, що дона з двох ракет вистрілених з бомбовика в сторону британського винищувача „Шеффілд" поцілила корабель, який дві години пізніше затонув, а разом з ним загинуло понад 30 моряків. Згинув також пілот із зістріленого джета.

Британські людські і матеріяльні втрати викликали мішану реакцію у Великій Британії і в Европі взагалі. Опозиційна лейбористська партія, діставши добрий арґумент, посилила свою атаку на політику прем'єр-міністра Марґарети Тачер, домагаючись негайного започаткування переговорів для мирного полагодження спору за Фальклендські острови покищо є час і не дійшло до справжньої війни між Англією і Арґентиною. Також уряди інших европейських країн звернулись з проханням до Англії прийняти запропонований Перу плян замирення, тим більше, що цим пляном зацікавлені самі арґентинці.

Урядова Консервативна партія, домагається негайних рішучих заходів для віднискання контролі над фалькляндськими островами, а якщо потрібно, висадки британських військ на острови і затіснення бльокади прибережних портів Арґентини.

Крім того з так званої „лінії фронту" надходять дуже суперечні інформації: британці твердять, що їхнє летунство тотально знищило летовище розташоване на північному схилі від місцевости Стенлі, містечка, яке являється „столицею" Фальклендських островів; арґентинці натомість категорично заперечують ці інформації і заявляють, що британське летунство навіть не наближається до сильно укріпленого ракетами й артилерією летовища, а ті що наближалися зазнали значного пошкодження.

У Вашінґтоні речники Пентаґону побоюються, що у зв'язку з цими двома головними випадками — затопленням одного й другого корабля, Велика Британія може рішитися на започаткування більшої військової акції, щоб таким чином уневиклідити арґентинську фльоту, яка хоч не є загрозою для британських кораблів, все одно перешкоджує рухам британської королівської фльоти. Понад 4,000-тонний корабель „Шеффілд", вартости 50 мільйонів долярів, був виівнуваний наймодернішою зброєю і електронічною апаратурою та був гордістю британської фльоти.

Адміністрація президента Роналда Реґена покищо не закинула думки про можливість полагодження британсько — арґентинського конфлікту мирним способом, тому державний секретар Александер Гейґ продовжує свої розмови з представниками Перу, міністром закордонних справ Еспанії і амбасадора Арґентини.

В Америці

УРЯД ДОЗВОЛИВ ПЕРШИЙ РАЗ В ІСТОРІЇ інтернаціональним групам зробити перевірку умов у двох таборах притриманих біженців з Гаїті. Один такий табір на Флориді підпадає міжнародному оглядові, а другий — в Пуерто Ріко. Інтер-Американська комісія людських прав, що існує при Організації Американських Держав, попросила Уряд про такий дозвіл після того, як надійшли скарги про погані умови утримання від цих нелегальних чужинців. Ці чужинці переважно чорні, прибули не з політичних, а з економічних причин до ЗСА, втікши із своїх островів на Караїбському морі, найбільше в Гаїті.

ВІДОМА З ВЕЛИКОГО ЧИСЛА ГАЗЕТ, ДЕ ВЖЕ десятки років друкуються її щоденні відповіді на питання читачів журналістка-порадниця Енн Лендерс мусіла признатися до не зовсім етичних практик — пускання в рух старих листів з запитами з-перед 15 років, лише їх дещо „усучаснюючи". Ця колюмністка мусіла визнати, що приблизно 30 її колонок цього вже року і минулого містили майже без змін старий матеріял. Вона заявила, що більш цього не робитиме, хоч має леґітимні пояснення, чому вона це робила.

ПРО „ІРА", АБО ІНДИВІДУАЛЬНЕ ПЕНСІЙНЕ конто, широко стає відомо пересічному ощаджувачеві грошей, власникові банкових книжечки. Про це також писала „Свобода" у статтейці Марти Шиприкевич, де доражувалося споживачам-ощаджувачам скористати з цього доброго пляну, заініційованого Президентом Америки, і стати „мільйонером". Але ось „Ю.С.Нюз енд В Ворлд Ріпорт" дає в числі з 26-го квітня невеличку осторогу разом з обрахуноком збагачення в майбутньому: „Будь критичним до цих реклям, що обіцяють тобі, що ти станеш мільйонером в день початку твоєї емеритури, якщо ти тільки просто-напросто вкладатимеш в своє індивідуальне пенійне конто, — каже Віллім М. Мерсер, Інк., консультативна фірма для службових прибутків і відшкодувань. Це правда, що 2,000 долярів, вкладених до банку кожного року протягом 35 років на конто IPA, що має відсоток зросту 14% річно, разом дасть у підсумку аж 1,387,145 долярів у час, коли удільоець-інвестор досягне віку 65 років. Але, — каже ця фірма, — при теперішній річній інфляції доляра, що становить 7 і 3/4 відсотка, цей 1,4 мільйон долярів буде вартий тільки (сьогоднішніх) сто тисяч долярів".

АВТОМОБІЛЬНА ІНДУСТРІЯ В КРАЇНІ ДІСТАНЕ „другу перемогу" над розпорядженнями Уряду. Перша перемога — це було знесення розпорядку, що кожне авто повинно мати „повітряну подушку", яка б автоматично надувалася вразі поважного випадку і хоронила б подорожуючих в авті від поранень. Друга перемога — це скасування урядової вимоги, щоб були міцні автові бупери. Досі було розпорядження, щоб ці бупери витримували удар без будь-якої деформації авта при швидкості 5 миль на годину. А тепер є всі підстави сподіватися, що ця вимога зниизиться: треба буде мати бупер лише такої міцности, щоб авто не було пошкоджене при ударі, що наступає, коли авто їде 2,5 миль на годину. Продуценти автомобілів, які цього домагаються, кажуть, що авта будуть тоді більш економічні під оглядом зуживання пального і вони при цьому будуть дешевші.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00.
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Це можливе тільки в Америці

Згідно з репортажем Пола Монтґомері,надрукованім у „Ню Йорк Таймсі", 28-го квітня ц. р., 10 професорів нюйоркських коледжів отримало майже один мільйон долярів — як „відшкодування" — і пенсії за це, що тридцять років тому їх звільнено з посад. Причиною звільнення було це, що вони відмовилися перед Конґресовою комісією признатися в приналежності до комуністичної партії Америки.

Як відомо, негайно після війни Ігор Ґузенко, шифровий урядовець у совєтській амбасаді в Оттаві, „вибрав свободу" і розшифрував совєтський аґентів серед американців, англійців і канадців. Рівнож різні департаменти американського Уряду почали робити „чистку", викурюючи завуальованих комуністів. Такі ж „чистки" перепроваджено також в американській фільмовій індустрії, серед яких 10 директорів і сценаристів відмовилися признатися до членства, чи заперечити свою приналежність до комуністичної партії. Серед тих останніх був також фільмовий директор Едвард Дмитрів, канадець українського походження. Такі „чистки" були особливо голосні в Державному департаменті, коли три визначні члени американської комуністичної партії — Віттакер Чеймберс, Луїс Буденц і Елізабет Бентлі — виявили ряд осіб, які були членами компартії. Було їх чимало і по різних коледжах і університетах Америки.

Спеціяльна сенатська комісія під головством сенатора Джозефа МекКарті з Висконсіну, переводила публічні переслухання у Вашінґтоні, розкриваючи ряд осіб, яким закидувано членство в американській комуністичній партії. Сенатора МекКарті, який помер в 1957 році, консерватисти Америки далі вважають своїм героєм, тоді коли лібералі називають його „чорним духом" Америки та „фашистським диктатором".

Зчасом, коли в Америці притихла антикомуністична гарячка, багато з тих, хто був обвинувачений в комунізмі, чи навіть в шпигунстві в користь СССР, був реґабілітований (між ними А. Гісс, високий урядовець департаменту), і багато з них повернулося до своїх давніших занять.

Цей закон, на основі якого нюйоркську групу вчителів позбавлено праці, Найвищий Суд уневажнив у 1967 і 1968 роках. Два роки тому „мужі довір'я" („борд оф трастіс") Нюйоркського університету домагалися реґабілітації цих десяти учителів, що їх усунено з праці в „результаті безсоромної доби меккартизму" в Америці.

Контролер Ню Йорку Гаррісон Дж. Ґолдін в імені міста і стейту видав чек на суму 935,098 долярів, що покриває пенсію чи посмертне забезпечення цих десяти учителів.

В муніципальному будинку на цю спеціяльну церемонію із цієї десятки прибуло лише чотири особи, — про решту не було згадки. Належності для тих, хто помер, передадуть їхнім спадкоємцям.

Контролер Ґолдін, передаючи чеки присутнім учителям, сказав:

„Сьогоднішній день є особливим для нашого міста. В цьому дні ми направляємо зло, яке вчинено цим людям..."

Як можна було сподіватися, згадані вчителі, втративши працю, переживали важкі дні, одначе, один з них тепер заявив, що він не вважає, що він потерпів на честі, коли його усунули з праці за політичні переконання.

Така подія, мабуть, могла статися тільки в вільній Америці. На всякий випадок,— це повинні взяти під увагу в Москві, не тільки тому, що там не виплачують будь-якого відшкодування людям, яких перед тим засудили чи обвинувачували. Юрія Шухевича КҐБ тримає на засланні майже 30 років за це тільки, що він відмовився відректися свого батька, українського патріота.

Американська справедливість іде зовсім в розріз із „совєтською справедливістю".

ДОБРОВІЛЬНА МОЛИТВА У ШКОЛІ НЕ ТІЛЬКИ індивідуальна, але і групова має гарячого прихильника в особі самого президента Роналда Реґена, який, виконуючи тепер обітниці, дані виборцям під час президентських виборів півтора року тому, проголосив четвер, 6-го травня, Днем молитви. Президент Реґен висловить сьогодні беззастережну підтримку поправці до Конституції, яка дозволить добровільні групові моління в публічних школах, і прочитає власний текст такої поправки.

РІШЕННЯ АМЕРИКИ В КОНФЛІКТІ Великобитанії з Арґентиною підтримати Великобританію знайшло схвалення також у колишнього президента Ричарда М. Ніксона. Запитаний кореспондентами в Ню Йорку увечорі 4-го травня, він відповів, що в усьому поділяє думку Уряду президента Реґена в цій справі. І це було після затоплення арґентинського корабля англійським підводним човном.

Ярослав Курдидик

ЗАГРОЗА ДЛЯ ЗСА ВІД ВЛАСНОЇ ЗБРОЇ

Це стара відома і незмінна проблема, що під час кожної війни у ворожі руки хоч-не-хоч попадає різна зброя. На бойовищах залишається зброя — і її або здобувається або вона пропадає. Починаючи від легких автоматичних рушниць кулеметів, базук, різного типу і калібрів гармат, а в останньому часі і найрізнорідніших ракет.

Але найновіша модерна і софістикована зброя додала до цього зовсім новий вимір, що його слід булоб назвати — „обмінно-засяжним". Сьогодні йдеться не лише про саму тільки зброю, але теж і технологію, що її експортують в однаковій мірі ЗСА, Англія, Західня Німеччина, Франція, чи СССР. Цю дуже часто високозаавансовану технологію втілену у різновидні типи радарів, ракет, або допоміжних комп'юторів, продають так, як тому приблизно 20-30 років, продавано рушниці.

За порадою Пентаґону і дослідників найновішої зброї у ЗСА, щойно від останнього року, президент Реґен обмежив досить строго контролю у продажі зброї у побоюванні, щоби ця зброя згодом не перемінилася у потенціяльну загрозу для самої Америки. Ось для прикладу, щойно тепер виявляється, що коли у Теграні іранські студенти напали у 1979 році на американську амбасаду, забравши зі собою закладників, президент Картер звелів покарати Іран повною морською бльокадою.

Але на перешкоді для бльокади стояли ракети типу „Гарпун", озброєні високоекспльозивною речовиною, вагою 500 фунтів". „Гарпун" ще й сьогодні вважають за одну із найпотужніших і найбільших нищівних далекосяжних ракет. І саме таких 225 ракет типу „Гарпун" ЗСА продали шахові — Різі Паглеві, ще за його володіння Іраном.

Але після „Ісламської революції", у якій проголошено, що ЗСА перемінилися із найкращого приятеля і союзника у „Великого сатану", ракети типу „Гарпун" звернено проти американської фльоти. І, як тепер виявляється, це було основною причиною припинення бльокади.

Як воно не прикро, але ця сама приблизно ситуація і в дальшому переслідує американських мілітарних плянувальників. Але для доказів, хай послужить нещодавна заява полковника Р. Тріммера, спеціяліста в американській електронній обороні, який сказав: „Тепер нам не залишається ніякого іншого виходу, як будуючи нову зброю, водночас і заздалегідь розробляти „протидійну систему" для кожного типу зброї, яку ми виробляємо і продаємо, щоби таким робом забезпечитися, якщо б нам довелося поборювати свою власну зброю, яка могла б бути звернена проти нас, американців.На жаль що скомплікаовану проблему ви зрозумієте щойно тоді, коли зачнете аналізувати її із ретроспективних помилок. Ніхто ж ніколи не запляновує, щоби якраз ці, або інші засоби, чи винаходи, були колись проти цього вжиті. Але така ситуація, або, як її можна б назвати „усучаснена відвернута стратегічна загроза" може постати, і ви її відкриваєте на таких приблизно помилках, як це трапилося із ракетами типу „Гарпун", що їх продано Іранові, себто із помилок, що можуть іноді обійтися дуже-дуже дорого".

У Департаменті оборони і Пентаґоні тепер дуже важливо і посилено контролюють кожну теперішню зброю, беручи під увагу із заздалегідь принятої перспективи — „її кінцевий розрахунок і вислід" — кому і чому таку зброю продається? При чому варто відмітити, що кожний більший або контроверсійний продаж зброї мусить перейти вельми основну перевірку Конґресової комісії, у складі якої є дійсні знавці.

А. Торрентон, експерт у продажі зброї при Аґенції контролі озброєння для роззброєння і дозброєння, заявив, що коли йдеться про продаж американської софістикованої зброї, базованої на високій технології, завжди створюється побоювання, що вона може попасти в руки ворожих знавців, які готові використати наші технологічні досягнення, щоби їх звернути проти нас. І якраз забезпечення таємниць високої технології — це сьогодні один із найважливіших факторів в американській найновішій продукції, а зокрема у сонарних та підслуховиx досягненнях, що ними ЗСА випереджують своїх противників далеко в часі, а в деяких випадках, навіть — і на роки.

Після другого прикрого досвіду з Іраном, — сказав Торрентон — у якому ми втратили дуже доброго союзника і покупця, тепер, у деякій мірі, намагаються перебрати його ролю Савдійська Арабія і Єгипет. Обидві країни вкладають більйони у закупівлю високої кляси американських літаків, панцерної зброї і ракет, при чому ці обидві країни займають центральну позицію у дуже ще не стабільному Близькому Сході. І з цим саме становищем — Америці слід миритися, на устабілізування якого вони зможуть впливати — і хоч як воно парадоксально звучить, — тільки при допомозі продажу зброї, доставами якої, хоч у деякій мірі, вона зможе контролювати і балансувати втримування миру в тому обширі.

Філателія — засіб інформації про Україну

У філателістичному двомісячнику „Ди Корос Кронікл" друкується тепер стаття „Християнство на Україні" авторства Андрія Даріяна Сольчаника.

Досі появились три частини статті, які, при допомозі філателістичних випусків (марки, поштові штемплі тощо, обговорюють релігійні особистості пов'язані з Україною та українські Церкви.

Перша частина статті в числі 199-ім журналу за жовтень 1981 року розповідає про св. апостола Андрея, св. Папу Климента I, свв. апостолів слов'ян Кирила і Методія, св. княгиню Ольгу, св. князя Володимира Великого, св. братів Бориса і Гліба, літописця Нестора, св. Гіяцинта (Яцека) Одровонжа, Папу Сильвестра II, Папу Григорія IX, та св. Йосафата Кунцевича.

У другій частині статті (ч. 200 за лютий 1982 рік)докінчено розділ про релігійні особистості. Там пишеться про Митрополита Андрея Шептицького, Блаженнішого Йосифа Сліпого та о. Атанасія великого.

У цій третій частині є окремий розділ про українські церкви, зображені на поштових випусках. Це катедра св. Софії та її дзвіниця в Києві, катедра св. Юра у Львові, Успенська (Волоська) церква та приналежна до неї Корняктська вежа у Львові, костели Домініканів та Бернардинів у Львові, церква Вознесіння Христового в Улючі, церква Успення Пр. Богородиці в Ясіні, церква св. Юра в Дрогобичі, церква св. Онуфрія Великого в Росолині, типова лемківська церква, каплиця в Хотині, та ближче неозначена церква у Переяславі.

Окрему групу становлять українські церкви поза Україною. Це катедра св. Софії в Римі, та такі церкви, як: св. Варвари у Відні, св. Івана Хрестителя у Гантері та свв. Володимира та Ольги в Чикаґо.

Усі три частини статті багатоілюстровані поштовими випусками. Дальші частини статті помістять інформації про українські ікони та про інші філателістичні випуски із українською релігійною тематикою.

Д-р Мирон Куропась

ПРО НАЦІОНАЛІЗМ І УНС

(рефлексії про „Визвольнофронтівську одинадцятку")

Протягом останніх місяців багато було сказано й написано про УНСоюз і його відданість українському націоналізмові. Особливо голосним в цьому відношенні був „Гомін України", часопис пов'язаний з т. зв. „революційною" ОУН або ОУН(р). Обвинувачуючи головного предсідника УНСоюзу у плеканні неґативного відношення до „бандерівців", „Гомін України" кількакратно доводив до відома, що льояльність УНСоюзу до українського націоналізму мусить бути піддана під серйозне квестіонування. „Якщо, — писав один дописувач в „Гомоні", — д-р Флис намагається перетворити УНС в організацію, яка є проти націоналістичного руху, тоді, — дописувач попереджає зловісно, — ми займемо відповідне становище супроти цього нового політичного феномену". УНСоюз, дописувач підсумував, повинен вийти геть з політики і триматися стисло продажі життєвого забезпечення.

Минуле УНСоюзу

Як кожний, хто обізнаний з історією нашої організації, дуже добре знає — Український Народний Союз завжди був чимось більше, як тільки забезпеченевою установою. Ми є братським Союзом, що був понад 85 років активно зайнятий національною боротьбою за встановлення, вирощування і увічнювання української ідентичности в Північній Америці; він підтримував назовні усіма можливими засобами стремління України до незалежности. Тож УНСоюз був політично заанґажований від дня свого постання.

Перед Першою світовою війною, коли більшість іміґрантів з України мала слабу національну свідомість, мале відчуття їхньої етно-національної ідентичности, це був УНСоюз, що стояв у аванґарді боротьби за створення українських націоналістичних громад на цьому побережжі. Це був УНСоюз, що ставив спротив російському духовенству, присланому російським царем в Америку із завданням русифікувати наших піонерів-русинів; це був УНСоюз, що вів боротьбу проти угро-русинів, що хотіли мадяризувати, а пізніше „відукраїнізовувати" наших іміґрантів. Це був УНСоюз і його пресовий орган „Свобода", які натаврували певних римсько-католицьких єпископів, які не хотіли визнати леґітимности нашого українського обряду, „американізуючи" наших людей, денаціоналізуючи нашу Церкву.

Тісно співпрацюючи з нашими патріотичними священиками, це якраз УНСоюз був на передніх стежах монументального зусилля створити автономну Українську Католицьку Епархію в З'єднаних Стейтах Америки; мета ця була врештірешт осягнена в 1913 році. І це був УНСоюз, що спопуляризував назву „український", „Україна" серед наших американських русинів і переконав більшість з них, що вони належать до великого українського народу.

ОУН(р) повинна б знати, що під час Першої світової війни це був УНСоюз, що встановив Всеукраїнську Раду в З'єднаних Стейтах для репрезентації українсько-американських інтересів і для сприяння націоналістичному хрестоносному походові України. Це був УНСоюз — у співпраці з Українським Робітничим Союзом (тепер Український Братський Союз), що видали „Право України на свободу" (Ukraine's Claim to Freedom), першу англомовну публікацію, яка неупереджено, безсторонньо і стисло представила українські націоналістичні перспективи.

Це був УНСоюз, що допоміг організувати Вільний Конґрес українців-американців у 1915 році; і це був УНСоюз, що післав своїх провідників до Білого Дому і до залі Конґресу з обґрунтованою вимогою признати українцям „Український День" в Америці. Схвалений Конґресом,такий День був нарешті проголошений. Вчинив це президент Вілсон. І в день 21-го квітня 1917 року УНСоюз і інші українські організації в Америці зібрали понад 85,000 долярів (все в один день!) для української націоналістичної справи.

І нарешті — це був УНСоюз, що допоміг встановити й фінансувати Українське Інформаційне Бюро в Капітолі ЗСА, і це був УНСоюз, що забезпечив фінансово українсько-американську делеґацію у Версалі.

Поміж двома світовими війнами УНСоюз продовжував націоналістичну працю, національні зусилля шляхом викривання і засуджування польської пацифікації Західньої України і підступного російсько-большевицького режиму в Центральній Україні. В час, коли концепт націоналізму був у непошані в Америці, коли багато провідних американців вихваляли Сталіна і совєтську систему та ставили знак рівняння поміж націоналізмом і фашизмом, — УНСоюз ніколи і ніразу не похитнувся зі своїх народних, власне національних і націоналістичних, позицій, зобов'язань і приречень.

(Продовження буде)

Кость Церкевич

Бібліографічна праця

Максим Бойко „Репертуар Української Бібліографії" — Хронологічна студія, Накладом Миколи Davis Бручковського. Блумінґтон, Індіяна, 1982 року. 170 сторінок з ілюстраціями. („Культура українського слова". Праці, ч. 4).

Автор цієї праці д-р Максим Бойко подає, що його довший час переслідувала думка перерахувати рідномовні бібліографії,хронологічно за роками їхньої появи з друку. Його цікавило питання скільки ми маємо бібліографічної документації, де саме її розкладено і якою мовою вона друкувалася.

Найранішими бібліографічними працями автор називає три статті в „Ізборніку Святослава", Київ, 1073 року, які з Візантії були завезені до Болгарії, а звідтіля у воєнних походах дісталися на Русь-Україну. Дяк Іоан ці матеріяли переклав і переписав для князя Святослава, що згаданого року став Великим князем Київським. „Ізборнік Святослава" нараховував 226 аркушів, це значить 552 сторінки з 383 короткими статтями, які автор називає гаслами. На його думку, цей твір є правзором першої української енциклопедії, а три бібліографічні статті в ньому, це — початок української бібліографії. Цього року ця ділянка науки відзначає своє 909-річне існування. Знаменна дата, дещо менша від тисячоліття хрищення України. Серед тих трьох статтей „Богословьця от словес", називає 67 книг Святого Письма і 23 Апокрифи. Отож література того часу нараховувала разом 90 творів,

Видатною віхою цього роду науки є „Літописний Каталог" князя Володимира Васильковича 1228 року, що нараховував коло 30 назв книжок, які він дарував церквам свого князівства, а навіть посилав до Чернігова і Перемишля. Це був період Галицького і Волинського літописів, як документ передання державної влади Києвом Західній Україні після нашестя орди Батия 1240 року. Третім видатним пам'ятником є „Каталог Спільноти трьох народів: Литви, України і Білорусі" 1510 року, які об'єдналися для спільної боротьби проти німецьких хрестоносних походів на заході і диких орд на сході. До цього каталогу вписано 38 книг кирилиці і латинки, українською мовою. Цей збірник книг опісля став основою Королівської бібліотеки у Вільні. Українська культура полонила Литву, а Церква охристила литовських вельмож, так, як колись за Володимира Великого, христила дикі племена пізніших московських земель.

Першу друковану бібліографію на сході і півдні Европи видано в Острозі 1580 року п.з „Книга вещей нужнейших" Тимофія Михайловича, „1 - 52 ст." як покажчик до Нового Заповіту, виданого там же в тому самому році. Ця перша книга індивідуального автора, викладача Острозької Академії,складена за всіма тогочасними західньоевропейськими вимогами, але

(Продовження на ст. 5)

Володимир Жила

ПИСЬМЕННИК ТА ПЕРЕКЛАДАЧ

(До 70-річчя з дня народження Миколи М. Палія)

У 1949 році в Мюнхені вийшла перша збірка оповідань Миколи Палія, „Надійні дні" (повість з життя). Книга зразу привернула до себе увагу критиків, які знайшли в ній один провідний мотив — любов батьківщини і посвяту для всього що найдорожче людині. Ці почуття письменник висловив зворушливо й просто без зайвої фразеології. Таким чином, ця збірка — це добра й цікава поява в українському літературному світі.

Писати почав М. Палій значно раніше. Перший його вірш „Україні" й оповідання „Великдень на галицькій землі" були надруковані восени 1925 року, в журналі„Наш приятель" у Львові. У 30-ті роки М. Палій (псевдонім Микола Гурко) дописував до галицьких часописів „Неділя", „Сяйво", „Напередодні", „Дажбог", „Обрії", „Відродження", „Дзвони" тощо. Його літературні виступи — це в основному відгуки на події українського життя у формі прозових оповідань, ліричних віршів, публіцистичних статтей та літературно-критичних заміток. У кожній галузі він виступає своєрідно й талановито, виразно відтворюючи життєві явища, дотримуючись принциповости й глибокої людяности.

Микола Мирослав Палій — син православного священика й трудівниці-селянки — народився 7-го грудня 1911 року в селі Богданівка, Скалатського повіту на Тернопільщині. Великий вплив на формування письменника мала розкішна природа цього подільського закутку, де він провів дитячі роки, любов лагідної роботящої матері та чутлива опіка й всестороння допомога вчительки Володимири Вояковської, дочки місцевого пароха й патріота о. Сильвестра Вояковського. М. Палій частинно вчився у Богданівській сільській народній школі, а частинно приватно, в Тернопільській гімназії та в Малій духовній семінарії у Львові. 1933 році вступив до Римського університету спочатку на філософський факультет, а згодом на медичний, який закінчив дипломом лікаря 1940 року. Цього ж року переїхав до Америки до батька і вступив на студії еспаністики в Огайо стейт університеті (1941-1947). 1965-1968 роки вчився в Сальтілійському інтерамериканському університеті та в університеті Нікараґуа, спеціялізуючись в ділянці еспаністики.

У1943-1950 роках працював у Огайо стейт університеті а з 1954 року у Білойт коледжі у Висканcині спочатку як професор асистент, згодом як надзвичайний професор, а з 1968 року як звичайний професор, викладаючи еспанську, італійську й російську мови й літератури. В 1959-1972 роках (до розв'язання із-за браку фондів) очолював у Білойт коледжі Східньоевропейський інститут.

Літературний дорібок нашого письменника за обсягом досить великий. Він написав понад 100 фейлетонів, багато рецензій на книги, чимало віршів, шість оригінальних творів, що появилися окремими виданнями, шість перекладів з еспанської літератури та два наукові твори, що вийшли еспанською мовою (Thesis profesionales, Салтільйо, Мехіко, 1969 і Dos novelas de la tierra", Монтерей,Мехіко, 1972).

Його фейлетони близькі до гумористичного оповідання написані жваво, охоплюють злободенні події, зображені в сатиричному або гумористичному пляні. У рецензіях М. Палія на літературні твори помітна науковість, гострота, обґрунтованість висновків, ясність у висловлюванні думки та доброзичливість.. Віршів, як наприклад „Україні" та інших надрукованих в Україні, ми не мали можливости дістати, щоб з ними ознайомитися,Таким чином у нашій статті обмежимося тільки до збірки „Етсетера", частинно присвяченій страдальній матері поета. М. Палій поет скромний, без претенсій на поетичну славу, проте пристрасно принциповий у розв'язанні життєвих конфліктів. Одним із його секретів успіху є його зв'язок з читачем та вміння передати тугу душі:

Ти там певно при вікні,
Ждеш мене десь з болем в серці —
Там так тихо на весні...

(„Жду тебе")

Тематично оригінальну творчість М. Палія за останні тридцять років можна звести до кількох основних ліній: мистецьке змалювання минулого, оспівання змін, які відбуваються в укладі нашого життя, та прагнення пізнати ті складні обставини, що виникли під час нашого розсіяння й відірвання від рідного материка. Твір „Дудьо і я" — це чітке змалювання минулого, що відходить у забуття та швидко стане для нас казкою. М. Палій любовно й детально зобразив образ свого героя, строго дотримуючись фактів життя. Дудьо — це самовідданий тип жида, що глибоко переконаний в справедливості суспільного укладу та готовий в найтяжчих умовах залишитися вірним своїм обов'язкам перед українським суспільством. „Сентиментальна Україна" й „Романтична Україна" багато в дечому споріднені. У них яскраво висловлена туга за рідною культурою, від якої ми віддаляємося, перебуваючи в чужому середовищі. „Це, як пише один рецензент, — критика нашого духового животіння й критика людей, що не вміють „знайти себе", бо їм невідоме те, що реальне, , духово й морально здорове". Автор подекуди розкриває карикатурність поведінки наших людей та батожить їх своєю сатирою, але без острого осміяння чи глумління, бо вони йому дорогі й він хоче викликати в них відразу до всього смішного й комічного та допомогти їм пізнати несумісність їхньої поведінки із справжнім життям. Окреме місце в творчості М. Палія займає „Марі, Марі", коротка повість про підкошене життя, що появилася 1976 року. У ній письменник оплакує свою дорогу й незабутню дружину Марійку, що так щедро допомагала йому в його творчій праці. Цей короткий глибоко мистецький твір є немов далеким відгомоном „Тренів" Яна Кохановського, написаних на смерть дочки Уршулі. У ньому М. Палій змалював свій глибокий біль і невимовний жаль та збудував своїй дружині живий літературний пам'ятник благородного почуття:

— Марі! Марі, моє серце! — майже трісли з розпуки всі струни в натуженій душі, як у розсохлій скрипці. Її віддих, — короткий, нерівний, слабкий і неповний, — ставав щораз слабшим і слабшим, а там, і зовсім спинився. Дзень, та й увірвався.

Окрему ділянку в творчості М. Палія складають його

(Продовження на ст. 6)

Діяльність І-го Відділу СУА

Рік 1981 вже за нами. Завдяки спільним зусиллям, діяльність І-го Відділу Союзу Українок Америки проходила успішно в двох напрямках, внутрішньому і зовнішньому. Управа І Відділу на чолі з енергійною головою Лідією Магун, намітила обширний плян праці, який при гармонійній співпраці усіх членок виконано. Почато від зорганізування традиційної Просфори у святковому часі Різдва Христового. Це немов родинна імпреза, яка щорічно відбувається у Відділі при численній участі членок та запрошених гостей. В часі Просфори діти виконали різдвяну сценку, яку підготовила виховна референтка Євгенія Вацик, а культурно-освітня Михайлина Баран і її заступниця Стефанія Лешко розказали про наші чудові різдвяні традиції, перенісши присутніх думками у рідні сторони, в Україну, де колись в колі своїх найближчих святкували Христове Різдво. Після вечері всі колядували, при цьому переведено збірку „коляду" на суспільні цілі. Членки щедро жертвували, бо знають, що потреби і зобов'язання великі.

Друга помітна, також традиційна і весела імпреза вже з іншою тематикою — це Свячене з нагоди Воскресення Христового, яке відбулось у травні і було сполучене зі святом Дня Матері. Святочною програмою проводила культосвітня референтка. Вона розповідала про українські великодні звичаї, а діти виголосили вірші, присвячені матерям. Управа Відділу заплянувала також відбути імпрези, присвячені українським національним пробудителям, Тарасові Шевченкові і Лесі Українці. На ширших сходинах у березні прочитано реферат про життя і творчість Тараса Шевченка, зокрема про його малярський шлях. Дня 17-го жовтня влаштовано концерт в честь Лесі Українки з нагоди 110-річчя її уродин не тільки для свого членства, але також для ширшого громадянства, з добірною мистецькою програмою. Вичерпний реферат про ролю Лесі Українки у піднесенні національної свідомости виготовила Марія Мотиль. Соня Костюк рецитувала поему Лесі Українки з циклу „Ритми". Великою атракцією вечора були виступи відомої співачки Ляриси Магун Гурин і співака з Метрополітальної опери в Ню Йорку Дана Теллі при акомпаньяменті Су Теллі, які своїми співами прямо зачарували присутніх. Концерт пройшов з великим успіхом при численній участі членок і гостей, а накінець запрошено всіх до перекуски, приготовленої господарськими референтками.

Треба ствердити, що Управа Відділу дбає, щоб програми сходин чи імпрез були цікаві і корисні, що притягали б членок до участи. Відділ працює згідно з директивами Головної Управи і виконує всі зобов'язання. З Окружною Управою Відділ у постійному контакті і активно співпрацює.

Для кращого насвітлення діяльности І-го Відділу, треба звернути увагу на деякі референтури. Референтка культурно-освітня М. Баран старалася, щоб на ширших сходинах чи на імпрезах були відповідні реферати. На особливу увагу заслуговує референтура суспільної опіки, бо має великі завдання. Відділ присвячує багато часу і фінансових засобів ділянці суспільної опіки. Крім допомоги потребуючим на місці, поширено діяльність поза межі Америки. Соня Вацик, яка очолює цю референтуру, відвідувала хворих членок, висилала святочні побажання старшим віком членкам і в хвилинах горя давала моральну підтримку. Вона подбала і вислала потребуючим до Бразилії 15 пачок з одежею і книжками, а одну в Україну родині політв'язня. Із грошової допомоги скористав дім для старших віком людей в Арґентині, що є під опікою СУА, сиротинець Сестер Служебниць у Бразилії і бабуся в Польщі. Грошові пожертви вислано на виховання священиків у Бразилії і Глен Кові, Н.Й. Від кількох літ Відділ удержує стипендистку в Бразилії та допомагає їй здобути професію. Уділено стипендію студентові Академії та зложено пожертву на будову церкви св. Юра. Фонди на покриття видатків одержано від індивідуальних членок, з імпрез, а найбільший дохід дав фестиваль, улаштований з рамени церкви св. Юра в місяці травні, на якому Відділ мав свій кіоск з печивом і мистецькими речами. Все подарували членки, які працювали повних три дні під вмілим керівництвом базарової референтки Катрусі Папуги, тому й успіхи були такі добрі.

Розуміючи значення Українського Музею, Відділ став його членом і меценатом. Членки включилися в акцію збирання знімків з початків поселення українців в Америці, добровільно голосилися до дижурів в Музеї і дарували для продажу до крамнички дрібні мистецькі предмети. Мистецька референтка Анна Натина співпрацювала з Музеєм, присвятивши багато свого часу на дижури, брала участь в імпрезах, дарувала до крамнички вишивки, а в „Тижні Українського Музею" допомагала продавати жетони на розбудову Музею разом із іншими членками Відділу.

Необхідно підкреслити ролю господарської референтури, яку очолює працьовита Евдокія Кріль. На кожних сходинах і імпрезах не обійшлося без смачної перекуски, і в тому проявляється жертвенність членок, які радо приносять печиво чи страви власного виробу і допомагають при влаштуванні імпрез. Праця всіх референтур була ведена успішно в дружній і гармонійній атмосфері. На XIX Конвенції Союзу Українок Америки, що відбулася у травні 1981 року признано І Відділові друге місце як нагороду за пороблену многогранну працю.

Коли мова про участь Відділу в громаді, то Відділ не стояв позаду. Бувши членом Об'єднаного Комітету міста Ню Йорку, він мав у ньому свою делеґатку Лесю Ґой, яка брала участь у засіданнях Комітету, а на сходинах Відділу інформувала членство про хід справ у громаді. Членки охоче брали участь у різних громадських імпрезах, а також у маніфестаціях.

В минулому році були у Відділі також і сумні події.

У вічність відійшла почесна членка Катерина Дроздик, яка належала до гурту перших піонерок, котрі поклали підвалини під будову Союзу Українок. Вона була активною членкою І Відділу на протязі довгих років на різних постах. Покинула назавжди Відділ Катерина Пелешок, почесна голова, яка очолювала його через двадцять років. Вона залишиться у пам'яті назавжди, як приклад відданої працівниці на суспільно-громадському полі. Відійшла у вічність теж заслужена довголітня членка Осипа Куровицька, жертвенна, була всіми люблена, бо відзначалася милою лагідною вдачею. Вона радо виконувала свої обов'язки, легко і приємно було з нею співпрацювати.

Так у загальному виглядала праця І Відділу. Всіх цих наслідів можна було осягнути при співпраці всіх членок, які своєю відданістю, жертвенністю, дисципліною і взаємопошаною допомогли осягнути те, що називається успіхом. Цих кілька слів хай буде заразом подякою всім тим, що прислужилися до цього.

Марія Мотиль

Пам'яті Христини Федчишин

Меншають ряди колишніх вчителів народних шкіл на рідних землях, які разом зі священиками в селах Західньої України стояли насторожі збереження нашої культури, освіти, звичаїв, традицій і рідного слова. Під час польської займанщини переслідувала їх адміністраційна влада різними шиканами, арештами й іншими знущаннями. Мабуть, вже небагато залишилося оцих відданих робітників на рідній ниві, які дожили до 90-го року життя.

До цих дев'ятдесятників, які відійшли у вічність, належить св.п. Христина Федчишин, довголітня вчителька на Бережанщині. Народилася вона в 1892 році в Озірні біля Тернополя у сім'ї Дем'яна і Теодори Бортників. Батько її був довгі роки австрійським службовцем в уряді реєстрації тваринництва тернопільського повіту. Коли померла дружина, він перенісся до Тернополю і поселився на Загробелі. Не зважаючи на не надто велику зарплатню, він виховав дев'ятеро дітей. Сини — Теодозій, Петро, та дочка Христина стали вчителями, а наймолодший син Януарій став актором, режисером та співробітником Леся Курбаса в „Березолі". Загинув на засланні в Сибіру в 1944 році.

Закінчивши вчительську семінарію в Тернополі, одержала Христина свою першу вчительську посаду в Жукові біля Бережан. Згодом перенеслася до Урманя, де вчила зі своїм братом Теодозієм. Після смерти брата була перенесена до Дрищева, де була керівничкою школи до весни 1944 року. Коли зі сходу вдруге сунула большевицька армія, залишила рідну землю назавжди.

В жовтні 1917 року вийшла заміж за вчителя зі сусіднього Жукова, Степана Федчишина, у той час хорунжого та булавного писаря УСС-ів. Автор цих рядків, сестрінок Спочилої, десятирічним хлопцем був присутній на цьому стрілецькому весіллі. Не довго втішалася тітка Христя супружим життям. На весні 1920 року повертався зі Східньої України вуйко Степан з товаришами-стрільцями до мів. На Волині напав на них загін повстанців і в рукопашному бою загинули всі стрільці.

Після воєнних пережиань Другої світової війни та скитальської мандрівки, прибула вона в 1949 році до ЗСА і поселилася з родиною у Карнеґі, біля Пітсбурґу. Тут зорганізувала при церкві суботню школу українознавства. Її здоров'я почало занепадати і останніх 7 років вона була спаралізована. В понеділок, 22-го березня ц.р., відійшла у вічність на 90-му році свого життя. Залишила єдину дочку Ярославу Шараневич з мужем, дітьми та внуком, та дальшу родину в ЗСА і Україні.

Б. Остап'юк

Незабутня візита

Митрополит Мстислав і інж. Є. Змий (сидять), за ними (зліва): інж. І.Хамуляк і інж. Ю.Базилевський

Звичайна куртуазійна візита перетворилась у незвичайну сердечну і повну творчої атмосфери зустріч. Таке враження лишилося по візиті Головної Управи Товариства Українських Інженерів Америки, яку репрезентували інженери—Євген Змий, голова; Юрій Базилевський, містоголова; Богдан Качмар, фінансовий референт, та Іван Я.Хамуляк, секретар, у Митрополита Української Православної Церкви Мстислава Скрипника, яка відбулася в суботу, 20-го березня ц.р., в резиденції Владики, в Бавнд Бруку, Н.Дж.

Подібна візита Головної Управи ТУІА відбулася недавно у Митрополита Католицької Церкви Степана Сулика.

Наша зустріч відразу стала щирою, повною оптимізму і взаємного довір'я. Владика Мстислав, який сам нас попередив, що має „лише 84 роки", виявив щирий, невимушений гумор, але теж не менше щирі турботи за те, чого Владика ще не зробив, або не завершив, починаючи від репрезентативного Українського Культурного Центру, включно із великою бібліотекою, та більшого розміру музеєм, а кінчаючи на будинку для сеньйорів.

Автоматично створилось враження, що ми зустріли повну динамізму і творчих ідей людину. Приємно почуватися, що ми, українці, маємо між собою таких достойників. І це не перебільшення, але факт, з якого ми, українці, якого б не було віровизнання, повинні лише тішитися.

Голова ТУІА інж. Є.Змий сказав, що ТУІА старається модифікувати програму своєї праці, щоб зблизитися до молодшого покоління наших професіоналістів та зацікавити їх працею для збереження нашої національної ідентичности. Він теж висловив стурбовання розбиттям нашої громади. ТУІА хоче в цьому зберегти покищо повну невтральність і тому не анґажується по жадній стороні.

Владика Митрополит поділив стурбовання розбиттям в нашій громаді, але вірить, що наша громада в своїй основі здорова і до якоїсь катастрофи не допустить. Молодих людей треба вміти зберегти для української громади, навіть якщо доводиться деякі публікації видавати й англійською мовою. Плекання вищого стилю нашої громадської і політичної активности аж ніяк не значить нехтування нашої „етнічности".

Представники ТУІА згадали, що патріотична українська громада прийняла незвичайно радісно взаємні візити у себе Митрополита Степана Сулика та Митрополита Мстислава Скрипника, а їхня заява про спільне відзначування 1000-річчя Хрищення Руси-України ще більше врадувало усіх нас.

Владика Мстислав показав нам листа від Патріярза Йосифа Сліпого, в якому Патріярх Йосиф подякував Митрополитові Мстиславові за привіт для нього з нагоди 90-ліття уродин.

Візита тривала понад дві години, але той час пройшов непомітно, лише годинник пригадував, що ми мусили залишити Владику і, повні віри й оптимизму, ми розійшлися, щоб опісля довго думати про відбуту зустріч та усвідомити собі її незабутній характер.

Наші Церкви—це найбільш стабільні інституції для збереження нашої національної ідентичности, і можемо дякувати Богові, що обдарував нас такими достойниками як Митрополит Мстислав Скрипник.

І.Я.Х.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

УСО „ТРИЗУБ" - „ДАНУБІЯ" С.К. 0:0 УСО „ТРИЗУБ" - ПОРТУҐІС С.К. 2:1

Дня 14-го березня ц.р. 1-ша дружина УСО „Тризуб" розпочала весняну рунду ліґового сезону з німецьким клюбом „Данубія", гра якого закінчилася вислідом 0:0. У чергових змаганнях 21-го березня ц.р. за чашу Девара „Тризуб" елімінував філядельфійський клюб Портуґіс вислідом 2:1. В своїй історії „Тризуб" здобув чашу Девара чотири рази в роках: 1960, 1961, 1963 і 1967. Цим разом „Тризуб" пробує щастя своєю аматорською дружиною, провідником якої є Михайло Юрчак.

(як)

ЧОЛОВІЧА ВІДБИВАНКОВА ДРУЖИНА „Ч.СІЧІ" ВІЦЕЧЕМПІОН

Дня 3-го квітня ц.р. в залі Технічного Інституту в Нюарку відбувся черговий турнір чоловічих дружин, що зареєстровані у Відбиванковій Федерації Америки в південному районі Ґарден-Емпаєр. У турнірі взяли участь усі 16-ть дружин в тому числі вісім кляси АА, між якими українців репрезентує дружина УСВТ „Ч.Січ". Змагання почалися у рівновагових підгрупах, по закінченні яких відбулися півфінали чотирьох найкращих дружин і остаточно фінал за звання чемпіона і трофей цього клясифікаційного турніру. У своїй підгупі „Ч.Січ" перемогла усіх своїх суперників такими вислідами : „Ворен" В.К. 15:13, 16:14, „Савт Рівер" (білоруси) 15:13, 15:11, „Креоля" В.К. 17:15, 15:7. Після закінчення ігор табеля тієї підгрупи мала такий вигляд:

	Точок
УСВТ „Ч. Січ"	6:0
Креоля В.К.	2:4
Ворен В.К.	2:4
Савт Ривер В.К.	2:4

Тому що згадані три дружини здобули однакову кількість точок, Провід турніру зарядив додаткову елімінаційну серію ігор поміж ними, в яких „Ворен" переміг „Савт Ривер", але був елімінований від півфіналу клюбом „Креоля". У другій підгрупі змагалися: „Бака" Ню Йорк (фактично збірна Ню Йорку, Пенсильванії і Массачусетс), Вест Сайд УМСА, Н.Й., „Сіне-Номіні" В.К. і „Давнстейт" Ню Йорк. В такому порядку ці клюби зайняли місця у своїй підгрупі. В півфіналах лідер І-ої підгрупи „Ч.Січ" елімінувала „Вест Сайд" УМСА І вислідом 12:15, 15:9, 15: 8. В цьому часі лідер ІІ-ої підгрупи „Бака" переміг „Креолю" 15:11, 15:3. У фіналі фаворит турніру „Бака" переміг „Ч.Січ" вислідом 17:15, 15:5 і цим самим здобув звання чемпіона і трофей турніру. Дружині „Ч.Січ" вручили трофей віцечемпіона. В загальному „Ч.Січ", не зважаючи на відсутність кількох своїх змагунів, що під сучасну пору змагаються в складах університетських дружин (Павло Гунчак, Богдан Іваськів, Ігор Костецький, Маркіян Паславський перебуває в Каліфорнії на військовому вишколі) зарепрезентувала українців дуже добре.

На відмічення за цей черговий успіх заслужили усі змагуни дружини на чолі зі своїм граючим тренером „бомбардиром" стиначем Нестером Паславським (Андрій Голинський, Юрій Темницький, Роман Бойчук, Тома Кольман і Нестор Олесницький). Цей останній змагун-ветеран реактивізувався до дружини після довгої перерви (в останніх роках веде ґольфову ланку „Ч.Січі" і грає ґольф), але у звітовому турнірі грав, як за „старих часів", чим і доказав, що його відхід від цього чудового спорту був завчасний. Тепер наша дружина підготовляється до чемпіонату цілого району Гарден Емпаєр, який відбудеться в Ню Полтц, Ню Йорк. Дня 1-го травня ц.р. наші відбиванкарі візьмуть участь у чемпіонаті УСЦАК, який цього року відбудеться у Баффало, Н.Й.

„Ч.СІЧ" (УЧНІ) - С.К. „ВІСЛА" (УЧНІ) 2:1

У чергових ліґових змаганнях Юнацької Ліґи Ню Джерзі, що відбулися 27-го березня ц.р. учнівська дружина „Ч.Січі" перемогла своїх польських однолітків вислідом 2:1. Переможні ґолі для „Ч.Січі" здобули: Я.Павлик і Я.Твардовський. Крім них, у складі дружини виступили: Медюх, Б. Ґбур, В. Федоренко, Б. Полянський, Г.Сергіїв, М. Кравчук, Л. Луценко, Т. Бортник, О. Ролянд і Т. Федоренко. Провідники: Б. Кравчук і А. Ґбур.

„Ч.СІЧ" (НОВАКИ) — С.К. „ВІСТУЛА"(НОВАКИ 1:2

У передзмагу новаки „Ч. Січі" зазнали поразки з новаками „Вісли" 1:2. Єдиного ґоля для „Ч.Січі" здобув Тарас Федоренко. В складі ще змагалися: А. Ролянд, П. Полянський, Фарміґа, Сергіїв, Презимірський, Іванків, Кравчук, Іваськів, Василак. Провідник Богдан Іванків.

ПОЧАЛАСЯ РЕЄСТРАЦІЯ ДО СПОРТОВОЇ ШКОЛИ „Ч. СІЧІ"

Вже почалася реєстрація до Спортової Школи „Ч. Січі", що в цьому році відбудеться в часі від 18-го липня до 14-го серпня на оселі УБСоюзу „Верховина" в Ґлен Спей, Ню Йорк. Як і в минулих роках в цьогорічній Спортовій Школі „Ч.Січі" будуть заанґажовані найкращі українські фахівці, інструктори, учителі й опікуни, між якими у вишколі копаного м'яча, крім відомого вже знаменитого інструктора Ігоря Чупенка, візьме участь недавно прибулий фахівець тренер „Карпат" зі Львова Михайло Рибак. На бажання батьків до цьогорічної Спортивної Школи „Ч.Січі" прийматимуть і тих наших дітей третього і четвертого покоління, мішаних подруж, які володіють українською мовою. Для тих, що бажатимуть, у трьох останніх тижнях табору буде проводитися професійною учителькою малий курс української мови. По аплікації треба звертатися на адресу: Ukrainian A.E.A. „Chornomorska Sitch", 680 Sanford Avenue, Newark, N.J. 07106.

ЧОМУ СПОРТОВА ШКОЛА УСВТ „Ч.СІЧІ" ?

Існує в ЗСА багато літніх таборів та спеціялізованих спортових шкіл, що їх проходять сотні тисяч американської молоді в цьому числі і сотні юнацтва українського походження. Декілька сотень наших дітей відбувають існуючі в останньому десятирічч спортові школи й табори, що їх влаштовують окремі спортові товариства та молодечі організації. З приходом весни ряд наших батьків роздумує, до якого спортового табору вони повинні посилати своїх дітей?

Питання не легке і над ним слід добре застановитися, щоб цим вибором не тільки задовольнити своїх дітей, але і корисно інвестувати свої гроші та час. Висилаючи до табору свою доню чи сина, треба бути певним, що ваша дитина набуде в ньому бажане знання, досвід й задоволення. Першим і найважливішим рішенням є те, що ваша дитина, обов'язково повинна побувати в рідному українському середовищі, тобто в українському таборі. Батьки цих дітей, які хочуть стати справжніми спортовцями, повинні вибрати для них таку спортову школу, чи спортовий табір, в яких існують для цього найкращі можливості під кожним оглядом.

Під увагу слід брати: досвідчене керівництво, фаховий і професійний персонал інструкторського складу, що займається вишколом, спортові базиплощі копаного м'яча, відбиванки, легкої атлетики, тенісові корти, плавацький басейн, чи озеро, медична опіка, здорове і обильне харчування, чисті і вигідні приміщення до спання та відпочинку, як теж приміщення для духових й розвагових потреб — церква, заля. Для дітей, що бажають пройти вишкіл у копаному м'ячі, відбиванці, тенісі, легкій атлетиці і плаванні, вповні підходить 1-ша і найстарша Українська Спортова Школа в ЗСА, яку вже 13-ть років веде УСВТ „Чорноморська Січ" на оселі УБСоюзу „Верховина" в Ґлен Спей, Ню Йорк. Як і в попередніх 12-ох роках, в яких пройшли справжній спортовий вишкіл тисячі українського юнацтва з різних стейтів Америки, та і в 13-ій з черги Спортовій Школі під вповні досвідченим керівництвом вишколюватимуть цьогорічних учасників (-ць) найкращі українські фахівці спортового діла, що їх вже заанґажувала Управа Т-ва. Директором вишколу буде знову відомий і люблений нашою молоддю тренер копаного м'яча Ігор Чупенко, який між іншими добірними інструкторами матиме визначного тренера Михайла Рибака, що недавно прибув з України, зі Львова, де працював тренером популярного клюбу копаного м'яча „Карпати".

В цьому році Спортова Школа „Ч. Січі" вводить ще одне корисне нововведення, а саме: прийматиме усіх дітей українського походження, тобто і тих, які не володіють українською мовою. Для тих з них, що бажатимуть, в останніх трьох тижнях табору буде проводитися малий курс української мови, який підготовляє професійна учителька однієї з наших парафіяльних шкіл і шкіл українознавства.

Згадані й не згадані факти про Спортивну Школу „Ч. Січі" свідчать про те, що для цьогорічних учасників підготовляються цікаві і корисні для тіла і духа програми, відновлені приміщення, розваги.

Тепер залежить від батьків, чи їхні діти скористаються з цього, чи, може, опиняться у чужих таборах, або, ще гірше, на вулицях міст, де існує вічна загроза від злочинного елементу. Батьки дітей, що вирішать післати їх до Спортової Школи „Ч.Січі", повинні бути свідомі й того, що, порівнюючи з американськими таборами, за невелику оплату у Спортовій Школі вони дістануть для своїх дітей справжній фаховий інструктаж, дбайливу опіку і батьківську увагу до всіх учасників, що є підставовим до вироблення потенціялу в кожного юного спортовця.

Учасники Спортової Школи з правильним наставленням та бажанням солідно вчитися, повернуться додому кращими спортовцями в їх улюблених ділянках та, що не менше важливо, більш дисциплінованими та свідовими свого українського походження дітьми. Саме за ці фактори Спортова Школа УСВТ „Ч. Січ" заслужила на відзначення наших спортових , братських і загально-громадських центральних установ, які кожнорічно заохочують наше юнацтво брати в ній участь.

(от)

ВІДБУЛИСЯ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УАСТ „ЛЕВИ" В ЧИКАҐО

Збори відбулися у неділю, 14-го березня ц.р., у власній домівці. Проводила Зборами Президія в складі: М. Ольшанський — голова, О. Лисейко — секретар. У своєму звіті уступаючий голова Товариства В.Воловчук зазначив, що це вже 32-ий рік існування нашого Товариства і з жалем ствердив, що охочих до праці залишилося мало, та й ті відходять від нас назавжди. В звітовому році померли: св. п. Лев Хома, почесний член Т-ва; св.п. Володимир Кашуба, член основник та колишній голова Товариства; св. п. Анатолій Бахір, колишній змагун копаного м'яча. Хоч і у невідрадних обставинах, Т-во провадило спортову діяльність у різних ділянках спорту, з яких найбільш активними були ланки копаного м'яча, відбиванки та шахів. Перша дружина копаного м'яча, як і резерва, не осягнули більших успіхів в ліґових розгривках. У „Швабен турнірі" „Леви" на усіх 12-ть дружин здобули четверте місце. Провідниками ланки були А.Гординський та М. Мартинович.

Добрих успіхів добилися відбиванкові дружини. На турнірі УСЦАК в Нюарку перша жіноча дружина здобула перше місце, ІІ-га дружина — четверте, чоловіча дружина зайняла третє місце. Перша чоловіча дружина відбула влітку шеститижневе турне в Европі, де здобула ряд перемог у 14-ох змаганнях у п'ятьох країнах. Це велика пропаґанда українського спорту, бо скрізь наші змагуни роздавали емблеми Т-ва та виступали як українська дружина. Крім того, відбиванкарі „Левів" брали участь у різних американських турнірах, влаштували два трійкові турніри на оселі в Равнд Лейку зі забавами, кілька вечірок та бенкет зі забавою в залі церкви св. Йосифа. Провідниками ланки є: Марічка Дахнівська, Роман Марушка та Роман Ткачук. Шахісти „Левів" брали участь у різних міжклюбових турнірах, що їх зорганізував мґр Т.Школьник. В кінці травня 1981 року „Леви" були господарем шахового чемпіонату УСЦАК, у якому взяло участь 19 найкращих українських шахістів ЗСА і Канади. Турніром проводив мґр Т.Школьник. Після закінчення звітувань відбулася дискусія і остаточно уділення уступаючій Управі абсолюторії. На пропозицію Номінаційної комісії вибрано нову Управу у такому складі: І.Полюхович — голова, Т. Томків, І.Колинський і В.Бахір — заступники, М.Панчишин - секретар, О.Лисейко — рекордова секретарка; Б.Матусяк - касир; Р.Припхан — пресовий референт; Н.Іваник — адміністратор бари; П.Стецько — господар; С. Стадник — адміністратор дому; М.Душний, Т.Коваль О.Чучик і І.Бабик — члени заступники. Контрольна комісія: М.Ольшанський, Ю.Юринець, І.Бабій. Товариський Суд: д-р І.Лесейко, Р.Бабик і В. Литвин. Управа УАСТ „Леви" складає щиру подяку шановним жертводавцям, які своїми щедрими пожертвами уможливили працю Т-ва. До найважливіших належать: Кредитівка „Самопоміч", Щадниця „Певність", Український Народний Союз, А. Сокологорський, С. Борисевич, власник фабрики „Інджекто Молд, Інк.".

Щира подяка належиться теж щоденникові „Свобода", тижневикові „Нова Зор'я" за поміщування спортових дописів та радіопрограмі п-ва Самбірських за спортові оголошення „Левів".

Роман Б.Припхан

ЧЕМПІОНАТ ЗСА НАСТІЛЬНОГО ТЕНІСУ

Довголітній член Управи УСЦАК „Чорноморська Січ" з Нюарку, Юрій Храневич, покликаний бути головним суддею на цьогорічному відкритому чемпіонаті ЗСА в настільному тенісі. Ці першенства пічнуться 30-го червня ц.р., у Дітройті у великому закритому стадіоні „Кобо Голл" і закінчується 4-го липня.

Заповідаються цікаві гри, тому що, крім найкращих змагунів ЗСА та Канади, прибудуть теж визначні змагуни з багатьох інших країн світу в тому числі теж з країн з-поза залізної завіси. Головний суддя на такому турнірі має велику відповідальність. Юрій Храневич є одним з 11-ти в ЗСА колишніх змагунів, котрі мають рангу національного судді в цьому спорті. Змагання цьогорічного чемпіонату ЗСА проходитимуть в таких клясах: поодинокі, подвійні (так звані дабл) та в дружинових, що будуть особливо цікаві через участь численних дружин з різних країн світу.

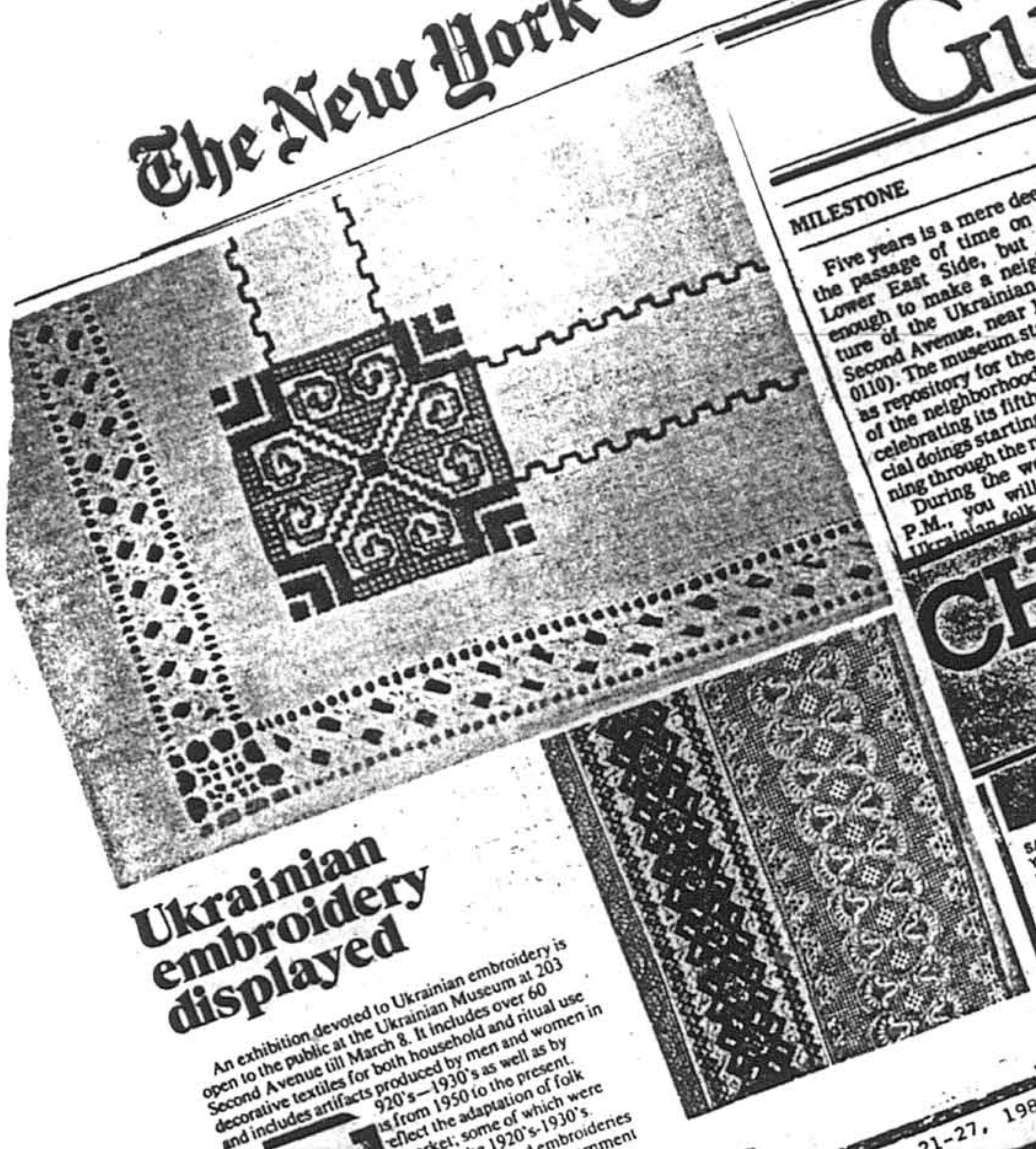
(от)

ВІСТІ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

АМЕРИКАНСЬКА ПРЕСА ПРО УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ В НЮ ЙОРКУ

Ч. 10. ТРАВЕНЬ 1982 Р.

The New York Times

Ukrainian embroidery displayed

An exhibition devoted to Ukrainian embroidery is open to the public at the Ukrainian Museum at 203 Second Avenue till March 8. It includes over 60 decorative textiles for both household and ritual use and includes artifacts produced by men and women in ... 1920's—1930's as well as by ... from 1950 to the present ...

GOING OUT Guide

MILESTONE

Five years is a mere deep breath in the passage of time on the eternal Lower East Side, but it has been enough to make a neighborhood fixture of the Ukrainian Museum, 203 Second Avenue, near 13th Street (228-0110). The museum started its mission as repository for the cultural heritage of the neighborhood in 1976, and it is celebrating its fifth birthday with special doings starting tomorrow and running through the next weekend.

During the weekend hours, 1 to 5 P.M., you will be able to witness ...

IN QUEENS

The Queens Museum, in the former New York City Building of World's Fair vintage, is a place for all seasons and tastes. Today, the museum, in Flushing Meadows-Corona Park, starts a series of four October Saturday screenings at 3 P.M. of documentaries under the title "Image and Identity: The Jewish Experience."

First in the free series is "A Chosen People: Who is a Jew?" a 1978 film made in Israel. Next Saturday, "Free Voice of Labor: The Jewish Anarchists," a 1980 film, will tell with ...

CHECK IT OUT — EVENTS AROUND TOWN

MUSEUMS

SALUTE TO "BROOKLYN'S CREATIVE YOUTH" BKLYN. Mar 9-Apr 20 ...

GATEWAY TO ASTRONOMY BKLYN. Apr. 19 ...

UKRAINIAN EASTER EGGS MAN. Mar. 15, 23 and Apr. 12. After you see 300 fabulous painted and etched eggs on display, you can make your own. All supplies are provided. Cost: under-12, free. Admission to museum is 50¢. Adults: $1. Two sessions: 9:30 AM-12:30 PM each day.

EAST SIDE WEEKLY Jan. 21-27, 1980

Photo by Richard Raska

This open letter from Soviet political prisoners to the Human Rights Commission of the United Nations was written on linen cloth on Sept. 30, 1955, and was the first document written by Ukrainian political prisoners in the Soviet Union to reach the West

Free press of Ukraine in spotlight

by Lorna J. Sass

Ukrainian Museum

Museums/Zoos

UKRAINIAN EASTER EGGS ... 31, April 7 ... see the 400 colorful eggs ... and a film about egg ... designs, you get the ... make one of your own. ...: 10 AM—12:30 PM & ... days. Call for reser... Ukrainian Mu... UKRAINIAN EXHIBITION. ... "Samvydav" (Samizdat). ... Writings From Ukraine and ... has opened at the ... um, 203 Second Ave., New ... and will continue through ...

The exhibit features displays of original manuscripts, letters, appeals, petitions, declarations, political tracts, ... and accounts of ... and essays, monographs, poetry written by such prominent ... rights activists in the Soviet ... Sakharov, Alexander ... Moroz, Vyacheslav ... Kyanenko, and Boris ... includes over 50 ... show of paint... living in the ... Gen. Petro ... Refused To ... red on PBS,

Weekend — The New York Times

Museums and where to find them

SONGWRITERS HALL OF FAME (1 Times Square, 8th Floor, 221-1252)—If it's musical, it's here. Fats Waller's piano, George Gershwin's desk, Betty Comden's Tony wait to tantalize eyes. Aspiring musicians or those who just like to fool around can play an electric guitar, electric harpsichord, two synthesizers and a rhythmer that makes all known drum sounds and Latin rhythms. Some 200,000 pieces of sheet music and 400 books related to music are available to browsers. Children are welcome and encouraged. Hours are 11 to 3, Mondays through Saturday; admission is free.

SOUTH STREET SEAPORT (16 Fulton St., 766-9020/9049 on weekends)—Approximately four museums and art galleries are within this eight-block historic site which specializes in New York's waterfront history—Fulton Fish Market, sailing vessels, model ships and early printing techniques. Weekly special events are posted on the pier blackboard. This Saturday and Sunday at 2, the film is "Two Years Before the Mast." Open 11 to 6, seven days a week. Pay what you wish.

UKRAINIAN MUSEUM (203 Second Ave., 228-0110)—A folk art treasury of these Eastern European people, it features "Traditional Designs of Ukrainian Textiles" with over 80 articles and 18 men's and women's costumes dating from the 18th century. All are embroidered, printed or woven in ethnic designs. Special workshops in painted egg designs are offered just before the Easter holidays but reservations are a must. Open Wednesdays, Saturdays, Sundays, from 1 to 5, Fridays, 3 to 7 p.m. Adults $1, students, children and senior citizens, 50 cents.

MUSEUM OF THE CITY OF NEW YORK (Fifth Ave. and 103d St., 534-1672). Dedicated to showing life as it was—and is—lived in this city, from the time of the earliest Dutch settlers. Includes galleries devoted to Dutch, English, Revolutionary War, Port, period rooms, theater and music collection, toy gallery, doll houses, costumes, and "Please Touch" and "Please Try On" items. Open Tuesdays through Saturdays 10 a.m. to 5 p.m. Sundays and holidays, 1 to 5 p.m. Admission free.

Folk Ceramics ... Ukrainian Mu...

On June 2nd, the ... Museum 203 Second Av... to 13th streets) wi... collection of cerami... Carpathian Mounta... ...Septem...

Easter Eggs: Their History and Their Mystery

Pysanky designs on eggs at the Ukranian Museum in New York City

Wherever Easter is celebrated, brightly colored eggs are never far away. How did eggs become associated with Easter and why are they decorated? The answers to these questions are somewhat speculative, but folklorists have pieced together legend and lore to come up with an intriguing history of the Easter egg.

Today we take eggs and little chicks very much for granted, but imagine the awe of prehistoric man when he first saw an egg hatch and new life emerge from a seemingly inanimate object. To primitive people, the egg seemed to have magical, lifegiving powers, and countless creation myths developed to describe how the universe emerged from a gigantic cosmic egg. Other legends explained how the first man on earth or a particular tribe's founder was born from an egg.

Because of their life-giving properties, eggs naturally became symbols of continuing life.

The peoples of ancient China, Egypt, Greece and Persia incorporated them into their spring and harvest festivals, both celebrations of the renewed life evident in nature. As recently as 100 years ago, Estonians ate eggs while plowing and Scots placed an egg at the bottom of their sowing basket to insure a good harvest.

The fragility of eggs (remember Humpty Dumpty?) became associated with the fragility of fortune, and eggs were often used to predict the future. The ancient Romans described a catastrophe with the expression *ovum ruptum est*—the egg is broken. In Germany, to this day, if an egg is smashed accidentally, it means the end of good fortune.

The egg's power to bring forth new life made it appealing to the early Christians as a symbol of Christ's resurrection. In the first years of Christianity, eggs were brought to church to be blessed during the Easter season and were then exchanged as gifts. In Poland, eggs were often painted red, blue and green, a reminder of the legend that Mary decorated eggs with those colors to amuse the infant Jesus.

But the tradition of coloring eggs began long before the Christian era. Because the life-producing activity that took place inside the egg was a

Ford Times — April 1981 39

THE NEW YORK TIMES, FRIDAY, MARCH 27, 1981

Taking a Cultural Grand Tour Without Leaving New York

Continued From Page C1

and ivory Virgins and a wonderfully lively St. Joseph and Child, complete with peasant hat, attributed to 17th-century Philippine artisans. Among a small collection of tomb figures are a 13th-century Virgin and Angel whose stylization call to mind Brancusi on a slightly figurative day. Just above, in one corner of the balcony, are four Velázquez and Velázquez-school portraits whose faces stare out with similarly startling contemporaneity. Elsewhere, there are exhibitions of archeological artifacts, colorful tiles and pottery, and some fanciful metal grillework. (The Hispanic Society is situated at Broadway and 155th Street and is open Tuesday through Saturday, 10 to 4:30; Sunday, 1 to 4. Admission is free. Information: 926-2234.)

to 7:30. Admission to the exhibition: suggested contribution of $1.50. Admission for the films: $3.50. Information: 832-1155.)

Ukrainian Museum

There's no mistaking the Ukrainian Museum's two floors of galleries for anything but functional museum space, but the gaiety of the exhibitions and warmth of the staff create the feeling of being in another place. Ceramics, wood carving and metalwork are on display in one of two fourth-floor galleries, while the other, slightly redolent of mothballs, displays the colorfully embroidered homespun and dyed garments worn for festivals and family occasions. "Every Ukrainian girl learns to embroider at 13," a young staff member says. Red and white rushnyky, or ritual cloths, and 300 brightly colored pysanky, or Easter eggs, covered with complicated and usually symbolic detail, fill the fifth floor galleries. There is also a slide show on the making of rushnyky, and on Sunday the ... eight workshops for adults and ... will be held in the batik deco... For those who can't ... are pysanky ...

One of displays in China Institute's exhibit, "Tz'u-Chou Type Wares."

... House

PAN AM CLIPPER

APRIL 1981

NEWSLINES

Hundred-Year-Old Eggs

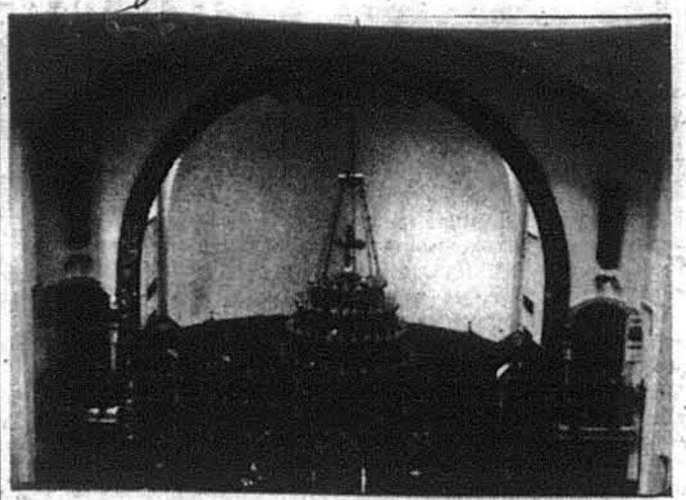
With spring in our midst, it is the season of the egg—symbol of the source of life. While President Ronald Reagan may create a vogue for jelly beans this year, it is the egg that stands on centuries of tradition.

In the Ukraine, decorated eggs, *pysanky*, were used as talismans and figured in pagan rituals celebrating the rebirth of nature in the spring. With the arrival of Christianity in the Ukraine (988 AD), pysanky were invested with the added symbolism of the Resurrection of Christ. However, the age-old custom of making pysanky—a ritualized dyeing of fertilized eggs at night with only family members present—preserved the art form through centuries of social change in the Ukraine. These magical eggs were dyed many colors in intricate patterns by using a wax-resist technique. Fertility, health, rebirth ... were represented by ... rams, ears of ... stars. Cap...

An exhibition of pysanky is currently on view at the Ukrainian Museum in New York. The museum collection includes decorated eggs from the 1920s to the present day. A demonstration of the craft will be held on April 18, and for those who would like to try their hand at creating a pysanka, the museum is sponsoring workshops April 4, 5, 11, 12. For information call (212) ...-0110. "Pysanka: The Ukrainian Easter Egg" continues to May ...

DOWNTOWN MUSE...

Святкування у Ютиці

Церква св. Володимира в Ютиці

Парафія св. Володимира Великого в Ютиці, Н.Й., готується до великих святкувань в суботу і неділю,15-го і 16-го травня ц.р.

У суботу, 15-го травня, Громадський комітет наших організацій влаштовує великий концерт у пошану Блаженнішого Патріярха Йосифа з приводу 90-ліття з дня його народження.

Святкування почнуться у чудовій новій церкві, при Катедж площі, в год. 6-ій вечора Молебнем до Пречистої Діви Марії в намірені достойного Ювілята. Молебень служитиме Владика Василь Лостен, єпископ Стемфорду, в сослужінні о. декана прелата В.Середовича, о. крилошанина Богдана Смика, пароха Ютики і доколичних священиків.

У концерті, крім Владики Василя, беруть участь: проф. д-р Василь Ленцик—промова, солісти: Зенон і Наталка Мягкі, Галина Гнап-Хомут, фортепіянові сольо; деклляматорки—Ксеня Антипів, Володимира Смик і парафіяльний хор.

У другій частині концерту жіночий Ансамбль „Намисто" з Вашінґтону, музичним керівником якого є Петро Круль, а адміністратором—Олег Звадюк, буде співати на пошану Блаженнішого Патріярха у більшості твори замученого молодого композитора Володимира Івасюка.

Запрошуємо всіх українців Ютики й околиці прийти до церкви в суботу і спільно з нами помолитися в намірені Ювілята, великого сина України, Блаженнішого Патріярха Йосифа.

У неділю, 16-го травня, в год. 5.30 Владика Василь Лостен благословитиме чудовий іконостас, що його уфундувало Сестриціво, а вірні уфундували ікони.

Іконостас проєктував архітект інж. Аполінарій Осадца, він також побудував нову церкву в Ютиці, ікони розписав артист Мирон Білинський, а цілість по-мистецьки оформила студія Бориса Макаренка.

В церкві буде проповідувати о.д-р митрат Петро Івасів з Баффало, Н.Й., з приводу 25-річчя Дієцезії в Стемфорді. До речі, в цьому часі розвинулася і виросла до нинішніх розмірів парафія св. Володимира Великого в Ютиці.

В 7-ій год. в авдиторії—бенкет для вшанування фундаторів іконостасу.

Бажаючих зі сусідних парафій взяти участь в бенкеті, просимо зголоситися на адресу: 296 Дженесі вул., Ютика, Н.Й., 13502, або телефонувати на число 1-315-735-5138.

Я.Л.

ДОПОВНЕННЯ

У вістці „На Сорбоні в Парижі вшановують Лесю Українку" („Свобода" з 22-го квітня. подано, що чотири науковці із ЗСА візьме участь в цій конференції. Один із них був спільно спонзорований Фундацією УВУ з НТШ.

У ЛМКЛЮБІ ДОПОВІДАТИМЕ Д-Р Я. ТУРКАЛО

Ню Йорк, Н.Й. — Із Літературно - Мистецького Клюбу повідомляють, що в п'ятницю, 7-го травня ц.р., о год. 7:30 вечора, тут, у приміщеннях цього Клюбу, при 136 Друга авеню, д-р Ярослав Туркало виголосить доповідь, ілюстровану прозірками, на тему: „Візантія — південний сусід України". Змістом цієї доповіді є показ візантійської старовини Царгороду, Близького Сходу і Балканського півострова.

Поширення українознавчих студій в Йоркському університеті у Торонто

Кілька років тому представники української громади, за посередництвом Провінційної Ради КУК (Онтаріо) та Канадського Інституту Українозвавчих Студій, домовились із Йоркським університетом про поширення українознавчих студій у тому університеті.

На Йоркському університеті є багато українських студентів і студенток, які від 1971 року мають можливість учащати на виклади української мови й літератури. Ці предмети викладає проф. д-р Романа Пікулик, спеціялістка новітньої української літератури.

Натомість, студенти дотепер не мали змоги учащати на курси української історії, бо у Йоркському університеті не було спеціяліста з цієї ділянки.

Саме тому, щоб виповнити цю прогалину, укладено домовлення про затруднення професора -спеціяліста української історії, чи, зглядно, політичних наук при Йоркському університеті. Деканат цього університету забов'язався затруднити такого професора, починаючи з осени 1982 року, на початковий період трьох років і покрити половину коштів винагороди професорові, а після цього повністю перебрати утримання професора на свою відповідальність. На цей пост призначено д-ра Ореста Субтельного

Українська сторона, а саме: Канадський Інститут Українських студій та Провінційна Рада КУК, зобов'язались спільно покрити другу половину коштів, тобто: 15,000 до 20,000 дол. річно, з чого приблизно третина припадає безпосередньо на українську громаду в Онтаріо.

Очевидно, Провінційна Рада КУК-Онтаріо не диспонує такими фондами, але одночасно свідома того, що цієї нагоди не можна проминути, бо потреба приспішеного розвитку українознавчих студій є справою всім зрозумілою, як і зрозумілою є потреба зробити доступним навчання історії України в усіх більших університетах Канади.

Не менше важливою є потреба забезпечити університетські посади молодими українським науковцями, бо без можливости таких посад даремні наші заходи вишколити нове покоління українських науковців.

Тут же унікальна нагода виконати одне й друге при зовсім скромному вкладові грошей зі сторони української громади. Відомо, що в теперішні часи університети радше скорочують ніж поширюють програми навчання. Також у Канаді немає багато університетів, де число зацікавлених студентів та прихильне наставлення університетських властей уможливили б затруднення українського професора-історика.

В напрямку до завершення започаткованого діла Провінційна Рада КУК-Онтаріо влаштовує у суботу, 8-го травня, у приміщенні Йоркського університету добродійний бенкет з участю президента цього університету І.МекДоналда, декана філологічного факультету Г.Каплана та запрошених гостей: прем'єра В.Дейвіса; міністра шкільництва Б. Стівенсон та визначних особистостей з наукового українського й канадського світу.

Гостем-доповідачем буде відомий науковий і громадський діяч проф. Володимир Тарнопольський, а в мистецькій частині виступить вокальний квартет „Верховина".

На зложені пожертви і на вступ на бенкет (40 дол.від особи) буде виставлена посвідка для звільнення від доходового податку.

Пожертви проситься надсилати на адресу Провінційної Ради КУК-Онтаріо , 2323 Блур вул. зах. 209, Торонто, M6S 2.У3.

Квитки на бенкет можна набувати в українських книгарнях Арка і Вест Арка або в канцелярії ПРО КУК-Онтаріо.

Зложім свою жертву та уможливмо теперішнім і майбутнім студентам вивчати історію свого народу в одному з кращих університетів нашої провінції, як також поширім поле наукової праці зростаючому числу українських професорів в ділянці історії.

Провінційна Рада КУК-Онтаріо

Бібліографічна...

(*Продовження* зі *стор. 2*)

цей твір української культури росіяни промовчують (Зернова) і після Нового Заповіту додає „1-52 ст." без повної назви — як вимагають цього бібліотечні правила.

Історію української бібліографії М.Ясинський поділив на п'ять періодів довівши її до 1917 року. Зі зрозумілих причин викинув Українську Державність 1917 - 1921 років. Автор виділив у другому періоді бібліографію після 1648 року, а в четвертому і п'ятому періодах пропонував групувати окремо матеріяли для Східньої і Західньої України. Крім того автор додає ще шостий період „Доба комунізму і суцільної колективізації", і сьомий період: „Друга світова війна і суцільна окупація українських земель Росією".

Повне зрушення української бібліографії наступило після появи „Енеїди" І.Котляревського 1798 року. До 1916 року нараховано 469 позицій. Український народ заговорив рідною мовою, яка в народі культивувалася від поганських часів періоду грамоти „Влес Книги", можливо ще до народження Христа. Період Визвольної Боротьби 1917 - 1921 років нараховує 101 назву, а після 1921 року ретроспективні бібліографічні назви, частково поза межами українських земель — 36. За „Репертуаром української бібліографії" д-ра М.Бойка стверджено 645 більших і менших бібліографічних списків; серед них є збірні позиції, яких можна нарахувати понад 700.

У цій хронологічній студії подано багато деталів пов'язаних з друкарством, книгами, бібліотеками, як також подані дати цензур і заборону друкування. При кінці праці подано розділ „Зачинальники національної бібліографії", як вислід роздумування автора М. Бойка над рідномовною бібліографією. Великою щербиною у нашій сучасній науковій праці є те, що ми не маємо на полицях бібліотек повнішого списку-твору духової продукції України; немає покажчика, що належить до нас, виданого нами, виданого українською мовою або іншими мовами! Брак цього всього кидає на нас і наші культурні надбання у спільний московський „котьолок". По більших бібліографічних центрах світу ми не маємо сторожів наших культурних надбань. Тому в прикінцевому слові автор пропонує оснувати „бібліографічну корпорацію" з власним управлінням, а фінансове керівництво передати фундаторам більших пожертвувань.

Праця д-ра М.Бойка не повна, але, на мою думку, вона охоплює коло 80 відсотків існуючих бібліографічних списків. Вона служитиме покажчиком для дальшого шукання за матеріялами для української бібліографії, яка має свою довгу історію і сягає майже тисячоліття хрищення України.

Я. ГНІЗДОВСЬКИЙ У ГРУПОВІЙ ВИСТАВЦІ

Бронкс, Н.Й. — Яків Гніздовський, відомий український мистець, візьме участь у груповій виставці, яку музей мистецтва в Бронксі організує в рамках Тижня Бронксу від 7-го до 16-го травня. Виставка відбудеться у Ротанда ґалерії, при 851 Гренд Конкорс і 161-ша вулиця. Ґалерія буде відкрита від 9:30 рано до 5-ої по полудні від понеділка до четверга і від 12:30 до 4:30 в неділю. Церемонія відкриття відбудеться у п'ятницю, 7-го травня, о год. 11-ій до полудня.

ДІТИ ПО ПУБЛІЧНИХ ШКОЛАХ НЮ ЙОРКУ незабаром будуть навчатися доброї товариської поведінки, якщо пощастить з програмою Франкові Дж. Маччіаролі, міському шкільному радному, який стурбований, — як і всі інші відповідальні американці, — зростом кількости антисоціяльних проявів серед американських дітей і молоді. Рада шкільництва міста вже розпочала широку нову програму навчання дітей громадської відповідальности і громадянських чеснот проголошенням в середу, 5-го травня Дня закону цієї програми, що охопить собою шкільну сітку великого Ню Йорку. Багато ентузіязму і зітхання з полегшою викликало це потягнення Ради шкільництва, але є і такі сили, які хочуть сторпедувати цей почин як „неконституційний", бо для певних кіл вчити дітей патріотизму, громадської відповідальности, пошани до авторитету і послуху законові, батькам чи духовникам означає „ламання" Хартії Прав чи „промивання мозку".

Звідомлення з кампанії „Поміч Україні"

Суспільна Служба Українців Канади щиро дякує усім, які спричинилися до успіху збіркової кампанії „Поміч Україні"—1981 і надальше підтримують її своїми щедрими пожертвами.

Загальна сума зібраних пожертв у 1981 році виносила 44,536.63 дол. З цього вислано наступні допомоги: родинам ув'язнених і переслідуваних українців—8,331.72 дол.; українцям в Польщі—7,148.75 і 28 посилок; біженцям—10,434.05 дол. (з того до Відня вислано 7,500 дол.; до Німеччини—150 дол., 58 посилок і оплата 1,584.05 дол.; біженцям в Канаді—1,200), дисидентам—840.65 дол. Разом допомоги —26, 755.17 долярів.

Докладний звіт зі списком жертводавців появиться в Бюлетені ССУК—1982 (весна). Тут подаємо лише кілька більших пожертв: „Алберта Фюел Ойл" (Я.Лаптута і М.Савка, власники)-2000 дол збірка замість квітів на могилу св. п. Юрія Фотія, Монреаль—1,030 дол; по 1,000 дол.; Владика Ізидор Борецький, Торонто; І.Сагайдак, Віндзор; Е.Кравс, Вінніпеґ; А.Ґудзяк, Вінніпеґ; парафія свв. Володимира і Ольги—о. Кисілевський—1,544 дол; о. митр. Б.Ганушевський—парафія української католицької катедри пресв. Евхаристії, Ню Вестминстер, 711 дол.; о. Я.Рудачек—700 дол.; парафія св. Миколая—Вінніпеґ,—о. Р.Мельник—681 дол., А.Данилюк—550 дол.; Читальня „Просвіта", Вінніпеґ,—500 дол.; парафія св. Йосифа—о. Т.Кравчук, Вінніпеґ,—357.50 дол.; Пласт, Оттава,—460 дол.; Українська Стрілецька Громада—300 долярів.

Потреби допомоги в 1982 році є багато більші, тому що: 1) існує економічна криза в Польщі, де живе біля півмільйона українців і нашим обов'язком є їм допомогти; 2) приплив нових іміґрантів до Австрії, Німеччини і Швеції, як ми довідалися з найновіших інформацій, збільшує потребу дальшої допомоги нашим біженцям. До Відня і Ст. Ґеорг прибули недавно українські родини з малими дітьми, а грошова допомога, яку одержують від австрійського уряду, виносить 1.10 шіл. денно (це є 60 канадських центів на особу). Біженцям, які вже приїхали до Канади, треба подати помічну руку, особливо молодим людям, які потребують нашої підтримки на початках їхнього поселення; 3) родинам ув'язнених і переслідуваних українців потрібна негайна наша допомога.

Тому нехай не буде ні одного українця-українки, які в цьому році не зложили хоч найменшої пожертви і не спричинилися до виповнення нашого святого обов'язку—допомогти нашим покривдженим братам і сестрам.

Хто цього ще не зробив, нехай вишле по своїй змозі хоч найменшу пожертву на адресу Філії Суспільної Служби у своїй місцевості, або на адресу Централі ССУК: „Pomich Ukraini" Fund, c/o Ukr. Can. Social Services Inc. of Canada, 2445 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6S 1P7.

Божена Іванусів

Письменник...

(*Продовження зі стор. 2*)

переклади з еспанської мови. Тут своїм творчим зусиллям письменник здобуває нові духові терени для української літературної скарбниці. Творя еспанської літератури поки мало відомі нашій громаді в українських перекладах, бо таких небагато. 1914 року Іван Франко переклав деякі еспанські романси (фолкльор), які надруковано тількищо 1967 року. Франко дав нам переспів „Дон Кіхота", якого перекладали також совєтські письменники В. Козаченко, Є. Кротевич, М. Лукаш. 1962 року вийшов на Україні переклад М. Лукаша двох п'єс Льопе де Веґи — „Овеча криниця" й „Собака на сіні". На еміграції перекладами з еспанської літератури займалися О. Сацюк (переклав роман арґентинського письменника Рікарда Ґуйральдеса „Дон Сеґундо Сомбра"), Р. О. Климкевич (переклади з еспанських модерністів), О. Бурґгардт Б. Бойчук, Д. Бучинський, В. Вовк, Євген Онацький і Богдан Лончина.

Таким чином, вклад М. Палія у переклади дуже важливий і рівночасно дуже потрібний. У доробкові письменника чотири друковані переклади й два готові до друку. Першим перекладом була повість „Трикутний капелюх" Педра А. де Аляркона, що тільки частинно появилася 1956 року на сторінках „Народного слова" в Пітсбурзі. Наша читацька публіка не виявила великого зацікавлення цим наскрізь займаючим, живим, реалістичним твором, не зважаючи на те, що Аляркон — це „один із кращих майстрів мальовничого стилю й добірного слова". Другим перекладом, що появився 1970 року було „Життя Лазарка з Тормесу та його щастя і злидні", повість невідомого автора. Українська критика поставилася до цієї спроби дещо стримано, мовляв, „Згадаємо тільки, що ця повість давним-давно перекладена була різними европейськими мовами, а український переклад появився аж тепер, так пізно, що не знати, чи сьогоднішній читач, смакуватиме в того роду літературі, що популярна була яких чотириста років тому". Тут критики призабули, що „Життя Лазарка з Тормесу" належить до фонду світової клясики й його переклад, без сумніву, збагачує скарбницю українського письменника та служить для кращого пізнання підвалин розвитку реалізму в світовій літературі.

Неменше значення має переклад „нової драми" Дон Мануеля Тамайо і Бавса, що є одним з найкращих творів еспанського театру, побудованих в дусі теорії національної драми, в якому „гармонічно в'яжуться театральна фікція з дійсним реальним життям", а звуки прози й вірша гармонічно доповнюють артистичну виробленість персонажів. Цей переклад, як слушно підкреслив Ігор Качуровський в передачі радіо „Свобода", заслуговує на перевидання в Києві як зразок драматичного досягнення еспанського театру. 1978 року появилася збірка перекладів і переспівів з еспанської мови „Палкою кров'ю" — це 22 короткі оповідання чи швидше новелі дев'ятнадцятьох авторів, що походять з десятьох еспаномовних країн. До збірки М. Палій включив змістовну статтю про розвиток сучасної еспаномовної новелі, її тематику й стиль.

Недавно письменник закінчив переклад „Досвітньої гості" Александра Касона, що швидко появиться на сторінках „Визвольного шляху" в Лондоні. Ця п'єса, — як пише М. Палій в передмові до перекладу, — це „гарна комбінація фантазії з реалізмом, бо поява Смерти, у постаті доброї жінки, показує нам щось давнє в новому". Для повноти картини треба ще згадати недрукований переклад „Історії сходів" Антонія Буеро Вальєхо (появиться 1983 року в Буенос Айресі). Ця переломова еспанська п'єса була вперше поставлена на сцені 1949 року і тоді ж нагороджена „Премією Льопе де Веґи". Її успіх був такий великий, що її ставили на сцені безперервно 187 разів. Досягнення цього твору лежить, насамперед, у протиставленні реалізму символізмові, в банальності заголовка, що тут постійно вказує на надії і неуспіхи героїв, які, з власної волі, зазнали лише розчарувань, невдач, а в огірченні і смерти.

Переклади в цілому вказують на значне досягнення письменника, який майстерно й оригінально передає образність еспанських оригіналів, вміло зберігаючи єдність думки і змісту.

Мова оригінальних творів М. Палія в основному образна, часто викликає відповідні асоціяції для сміху злобного або їдкого, добродушного або поблажливого, в залежності від того, в якому пляні письменник змальовує ту чи іншу подію, явище, чи образ. Основним джерелом, звідки М. Палій черпає мовні засоби для своїх творів — це безмежна скарбниця живої розмовної мови, що її уживають українці в ЗСА й в Канаді. У його мові є також діялектні елементи, що є наслідком мовної льокалізації, а інколи стихійного впливу мовного оточення, у якому жив наш письменник.

Плідно виступаючи в жанрі гумористичного нарису, М. Палій не поминає інших важливих літературних галузів, зокрема перекладу, в якому робить творчий внесок у його мистецтво, а також формулює провідну рису власної письменницької діяльности, збагачуючи, таким чином, скарбницю українського письменництва.

Вшановуючи ювілята, відзначаючи його заслуги перед українською літературою в розсіянні, ми від щирого серця бажаємо йому міцного здоров'я й багато літ творчої праці.

РОЗКЛАД ТЕНІСОВИХ ЗМАГАНЬ НА СОЮЗІВЦІ

Тенісова ланка УСЦАК, що її очолює інж. Роман Ракочий, ст., узіднила з Управою Союзівки дати цьогорічних тенісових змагань на цій оселі УНСоюзу, як слідує:

3, 4 і 5-го липня — УСЦАК—Схід
7 і 8-го серпня — Подвійні гри
3, 4, 5 і 6-го вересня — УСЦАК — крайові
18 і 19-го вересня — УНС 16 і 8
9 і 10-го жовтня — КЛК

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 16-го ТРАВНЯ 1982 р.

Рочестер, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Йосафата 217-ий Відд., о год. 2-ій по пол. в церковній залі св. Йосафата. На порядку: відкриття, відчитання протоколу, звіти — фінансовий, хворих, дискусія, організаційні справи і конвенційні, збирання чл. вкладок. Проситься чл. прибути. — К. Шевчук, предс., Т. Кубарич, фін. секр., С. Мартинюк, кас., С. Васьків і С. Приймак — члени Управи.